

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike.

Inserati: do 9 peti vrst 1 D, od 10—15 peti vrst 1 D 50 n, večji inserati peti vrst 2 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic peti vrst 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitne ponudbe beseda 75 n. Popust le pri naročitih od 11 objav naprej. — Inseratni davek posebej.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Kraljeva ulica št. 5, priljubno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje

Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisano in založeno frankovano.

Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke: 10

v Jugoslaviji vse dni po Din 1—

v inozemstvu navadno dni Din 1, nedelje Din 1-25

Pojtnina plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:	v Jugoslaviji		v inozemstvu
	v Ljubljani	po pošti	
12 mesecev	Din 120—	Din 144—	Din 216—
6	60—	72—	108—
3	30—	36—	54—
1	10—	12—	18—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati. Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici. Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

SOLUN ZA REKO.

Mussolini se drži navidezno zelo korektno napram Jugoslaviji in glede Dalmacije in Reke je izjavil, da se izvrši vse, kar se ima izvršiti, po napisanih dogovorih. Njegovi fašisti so se že plemenito odrekli vsem aspiracijam na Dalmacijo in Reko z ozirom na višje cilje italijanske domovine in z ozirom na potrebo, da se spoštujejo pogodbe. Čuli smo to, sedaj pa čujemo, da lebdi Mussolinij pred očmi Solun, katerega bi lahko dobili Jugoslaveni, ako ugođe italijanskim željam glede Zadra in Reke. Včeraj so bile te želje pokopane, danes pa so že vstale iz groba.

Mussolini hoče napraviti Zader za italijansko gospodarsko in politično točko v Dalmaciji. Reko pa za enako točko na hrvaški lin slovenskih tleh. Potem bi se z Reke operiralo še z Madžarsko preko Jugoslavije. Mussolini hoče anektirati Reko.

Italijanski pajek lovi v svoje mreže vse zaledno jugoslovensko gospodarstvo in spore bi rad vstvarjal med Jugoslaveni. Za italijansko Reko mi ne maramo in odklanjamo prav energično vse italijanske poskuse, da bi nam zaprli pot v severnem Jadranu. Naše jugoslovensko gospodarstvo potrebuje na eni strani Solun, na drugi pa Reko. Naši interesi se ne smejo ubijati na nobeni strani in zato ne more biti govora o tem, da bi se mi odrekli Reki za to, da dobimo Solun!

Kdo pa je pravzaprav Mussolini? Ako je diktator v Italiji, s tem še ni postal diktator ne v Srednji Evropi in ne na Balkanu. Danes je Mussolini, čez čas ga pa ne bo več. Solun ne spada v interesno sfero Italije, glede Reke na se ima izvršiti to, kar je dogovorjeno. Reka je samostojna država in o usodi Reke je polklicana, da izreče svojo besedo Reka sama in ne Italija!

Reka naj govori in Italija naj neha uničevati Reko in intrigirati proti Jugoslaviji. Iz teh intrig se ne sme razviti nikako novo pogajanje za Jadran, ki bi nam zadalo še huje udarce kot so bili dosedanj.

»Trgovinski glasnik« je te dni proti Mussoliniju poudarjal, da se moti, ako misli, da bo prevladalo

njegovo mnenje, da prava pot Srbije gre proti Egejskemu morju in ne proti Jadranu. »Politika« je povedala Mussoliniju v obraz, da ne opravi nič, ako bi hotel srbsko-hrvaški spor morda izkoristiti proti zunanji politiki Jugoslavije. Srbi in Hrvati imajo sicer spore med seboj v svoji notranji politiki, ali v zunanji politiki nas ne loči noben problem. V obram-

bi svojih jadranskih interesov smo vsi en sam narod.

Stališče naroda je stališče vlade. Ako bi se to stališče vlade izpremenilo, bi se spor med Srbi in Hrvati poostrožil do katastrofalnih posledic in zavzel bi tudi Slovence. Mussolinijeve razdiralne, proti naši državi naperjene nakane se ne smejo nikdar uresničiti!

Enodnevni balkanski blok.

Tako imenuje angleški list logično posledico turškega pritiska na balkanski polotok in popolnoma razumljive protikrepe vodilnih krogov male antante postaviti prevelikemu kemalističnemu anetitu mejo, kjer se bo hočeš - nočeš končno moral vendarle ustaviti. Te nekoliko površne definicije se je poprijel bolgarski »Dnevnik«, ki ima med drugimi bolgarskimi listi to prednost, da v svoji zunanji politiki konsekvntno vztraja na precejšnji desorientaciji, oziroma išče osamljeni Bolgariji zavznikov tam, kjer jih še nikoli ni bilo in jih vsaj v dopolnem času tudi ne bo in piše dalje, da se francoski časopisi priobčili vse podrobnosti o dozdnevem balkanskem bloku. Ta blok je razveljal fantazijo male in velike antante, ki so skušale izkoristiti Bolgarijo v svoje sebične interese in postaviti jo v neugodno položaj pred oči Turčije. Vest o sklepanju bloka je naletela v Bolgariji na splošno neodobravanje, kajti nihče ni pričakoval, da bi ministrski predsednik žrtvoval življenjske interese Bolgarije s tem, da jo zanete v blok, ki bi ga plačal bolgarski narod dražje kot nekdanjo balkansko zvezo in fatalno sodelovanje s centralnimi državami. Nasprotno, iz naknadnih poročil je razvidno, da Stamboliški ni dal našim sosedom nobenega novoda za samohvala, da so sklenili Bolgarijo na svojo stran z namenom izkoristiti jo v prvotne pustolovske namene, ne da bi ji osigurali kakršnokoli realno korist. »Times« prinaša jo te naknadne vesti, ki imajo namen pomiriti bolgarski narod. Govoreč o dogodkih, ki so v zvezi z izročitvijo turškega memoranduma in poskusom Venizelosu omajati turške argumente, dopisnik francoskega glasila piše: »V svojem odgovoru na turško izjavo Venizelos ni imel one-

ga uspeha, ki ga je bil navajen ob priliki drugih konferenc. Njegov govor je bil cela vrsta ponavljanj, zmehanih s protislovji, ki so očividno napravile na poslušalce slab vtis. Takoj ko je bila končana ta neprijetna lamentacija, je izročila konferenca bolgarsko vprašanje tozadevni komisiji. Specijelno o balkanskem bloku pišejo »Times« nastopno: »Balkanski blok, ki je bil naperjen proti Turčiji je trajal kot roža — samo en dan. Pretres vprašanja glede Dedeagača in gospodarskega izhoda na Egejsko morje je dal povod za živahno opozicijo med bolgarsko in grško delegacijo. Zdi se, da ima Turčija in Rusija v tem incidentu svoje prste, morda na tudi Italija, če je res, da so se začela med Italijo in Bolgarijo pogajanja glede koncesij pri graditvi dedeagaškega pristanišča. Ko je bolgarska delegacija zahtevala suvereniteto nad dostopom k morju in Dedeagačem, je naletela na resen odpor od strani Venizelosa. Priznati se mora, da bi lahko imel grško-bolgarski incident resne posledice, to pa tembolj, ker so balkanske države govorile o sklepanju balkanskega bloka in po nepotrebnem vznemirjale Turčijo in Rusijo. Tri dejstva nam govorijo proti balkanskemu bloku in v prid vlogi, ki jo igra Rusija. Z ene strani je sam Stamboliški ob priliki sestanka z Vorovskim demantiral vesti, da se je Bolgarija pridružila nekaki balkanski kombinaciji ali mali antanti. Z druge strani je sam Ninčić trdil Vorovskemu, da obstojalo med Rusijo in Jugoslavijo prijateljski odnos. Končno je bilo po sestanku Vorovskega z Izmet pašo objavljeno uradno obvestilo, ki pravi, da obstoja med Rusijo in Turčijo popoln sporazum.

Radi tega je očividno, pripominja bolgarski list, kolik vpliv ima

Rusija in kakšno silo predstavlja ogromna država, ki se razprostira od Črnega morja do Ledenege oceana in od Pruta do Vladivostoka.

Meddržavno sklepanje vojaških konvencij, političnih zvez ali blokov je potreba, ki jo diktirajo gotovi dogodki v mednarodni politiki. Naravno je, da balkanske države skušajo in končno morajo paralizirati turške aspiracije, ki so sedaj sicer še omejene v okvirju: »Turčiji kar je turškega«, vendar pa se lahko razmere spremene tako, da ta skromna Turčija s časom postane tudi ošabna. Razumljivo in obenem tudi zanimivo je stališče francoskih in angleških politikov, ki se boje premočnega balkanskega polotoka prav tako, kot so se še pred kratkim bali turškega zmaja. Seveda ne diši antanti misel o močni balkanski zvezi, ki bi spozrazumno in odločno ščitila svoje interese na bližnjem Vzhodu ter bi ne

bilo treba posredovati posamičnim državicam pri velesilah za dosego tega, kar jim je neobhodno potrebno, česar pa pri današnjem nesoglasju po navadi ne dosežejo. Kako pa pridejo bolgarski politiki do posebne orientacije, do misli, da skuša mala antanta izkoristiti Bolgarijo v nekeke pustolovske namene, na to vprašanje bi pač lahko odgovorili ljudje, ki so konstatirali, da Bolgarija ni balkanska država, da so njeni interesi v Rimu, Moskvi ali pa v Angori, ne pa tam, kjer je geografična lega bolgarske države. Zidanje zlatih gradov nekeje pod oblaki se prav lepo sliši v otroških pravljicah, ni pa umestno v realni in trezni zunanji politiki. Če bodo bolgarski politiki, ki hočejo na vsak način odtujiti Bolgarijo od ostalih balkanskih držav, še nadalje vztrajali na sedanjem stališču, naj si pač sami pripišejo neizbežne posledice.

POLITIČNA DEBATA V DEMOKRATSKEM KLUBU ZAKLJUČENA.

VEČINA SRBIJSKIH GOVORNIKOV ZA SPORAZUM S HRVATI. — PRESTIŠ LURE DAVIDOVIČA V KLUBU IN STRANKI NEOMAJAN. — PREDLOŽITEV KONČNIH RESOLUCIJ TEKOM DANAŠNJEGA DNEVA.

— Beograd, 7. dec. (Izv.) Demokratski klub je včeraj ves dan, dopoldne in popoldne izpopolno in obširno razpravljao o glavnih političnih vprašanjih, t. j. nadaljeval je debato o vračanju glede sporazuma s Hrvati in o vračanju glede ohranitve sedanje koalicije. Dopoldanska debata se je pričela ob 10. dopoldne v klubovih prostorih narodne skupščine.

Posl. Rajko Aršič (dem. posl. iz Južne Srbije) je kot tak za sporazum s Hrvati. V kratkih, a mirnih izjavah je govornik izjavil, da popolnoma soglaša s politiko pomirjenja, katero je prišel voditi šef Ljuba Davidović v korist naroda in države. Niemu kot poslancu Južne Srbije in zastopniku Mlađevceve je mnogo lažje na tem, da se doseže popoln sporazum s hrvatskim narodom. Končno je izjavil v svojem govoru, da je treba iz narodnih in državnih interesov nadaljevati razgovore s hrvatskimi zastopniki glede sporazuma in tudi dovoliti izvedbo koncentracije vlade.

Minister financ dr. Kosta Kumanudi je ostro nastopil proti Davidoviću in njegovim izjavam. Izjavil je, da je sedaj proti vsaki akciji, ki bi ime-

la za cilj zbliznanje s Hrvati. To svojo tezo je dr. Kumanudi argumentiral v glavnem na ta način: V početku je govornik simpatiziral z idejami zagrebškega kongresa, kako bi se našla pot za sporazum v notranji politiki. Toda, ko se je pokazalo, da je njegov cilj (kongres), da se strmoljavi režim, kar pa ne znači samo strmoljavljanje vlade nego tudi zrušenje vsega onega, kar se je tekom štirih let storilo. Ko se je tedaj pokazalo, da organizatorji tega kongresa niso niti general niti vojska, nego le običajni agentje drugih ciljev, ko so padle njih maske, tedaj je moral vsak od nas prekiniti razgovore z njimi.

Govornik je dalje obdobil faktiko, ki jo izjava skupina zagrebškega kongresa glede svojega programa. Dalje je Kumanudi pojasnjeval, kako je nemogoče sedaj v narodni skupščini postavljati novo kombinacijo in da je lo mogoča kombinacija z radikalc. Drugačna kombinacija bi privedla državo do razcepa. Govoreč o radikalcih je kratko izjavil, da morajo biti demokraci bolji branitelji sedanje ustave in da ne smejo pustiti, da bi to postali radikali. Mi smo bili boritelji za vidovdansko ustavo! Govoril je tudi proti Veliki Sr-

Milica Janković:

Zapiski v naglici.

(Iz knjige »Težka leta«.)

Evo, sedaj vemo, kaj je robstvo. Fizično je lažje nego sem mislila, duševno je težje nego sem verjela. Materialno je boljše nego v začetku, moralno čim dalj čakamo, tem nestrpnější postajemo.

Danes smo se n. pr. posvetovali ali bi mesili kolače. Ideja je prišla od najmlajšega člana naše zadruge. Nekateri smo pritrdili, a ko je vprašanje prišlo v dom. skupščino, se je sklenilo, da ne mesimo kolačev. V hiši nas je desetero. Vsak član vložil v zajednično blagajno po 50 kron, od tega se kupujejo odmerki, a ko zmanjka denarja, vlagamo znova. Naš brezplačni blagajnik, najstarejša sestra, dobiva za nagrado semterfja vprašanje: Kaj zmanjka? Je že? Ker se rada joče, posebno če ne stoji naše stvari dobro, ali če zet ni pisal že dolgo, vzame vprašanje kot sumničenje, razloka se ter pravi, da ne ve več biti blagajnik. Mi se smejemo ter ji zatrujemo, da tega posla ne razume nihče boje od nje pa vse ostane pri starem kakor robstvo.

Dasi vlagamo vsi jednako, vendar je prišlo samo od sebe, da kdor več dela, velja njegov glas več nego drugi.

In ti so odločili, da ne bomo mesili kolačev. Razlogi: Sladkor je predrag, masti je ostalo le malo, z belo moko treba štediti. Bog ne daj, za kako bolezen. Zmesiti bi itak ne mogli več nego samo dve ponvi kolačev, a ker nas je desetero, bi vsak dobil le nekoliko, tako malo, da ni vredno se mučiti. Pa nismo mesili. Vendar že to je napredek, da razpravljamo o tem vprašanju in o kolačih, a v začetku robstva smo skozi cela dva tedna jedli samo fižol (res da napravljen na nekoliko različnih načinov) in ni nam kaj takoga padlo niti na misel.

Čitam Čehova in neke moderne francoske knjige. Ko čitam francoske dobro napisane knjige, si mislim: Evo mineva to prokleto življenje, ne da bi mi dalo kakšne radosti, a ko čitam Čehova in druge ruske pisatelje, se vznemirjam, češ odhajam, ne da bi svetu kaj dala, prav nikomur, niti onim, katerim bi lahko kaj dala, ker so tako siromašni. In obečam, da hočem živeti drugače, živeti novo življenje, delati nekaj, kar bo koristno, ko se konča robovanje. Vem, da je tudi to novo čuvstvo sebičnost ali samo da je to lepa sebičnost.

Pomlad. Zelenelo je po brdih in vrtovih. Tudi v mojem srcu kakor da so nikle pesmi pade. Ne morem več

ostati v mestu. Zdi se mi, da me duši oni suženjski zrak. Hočem iti v kopališče, ker sem stihala, da tam ni toliko plavih uniform. Došel je voz iz kopališča. Kočijaž — žena. Majhna je, polna, rdeča, z dvema debelima kitama okoli glave in z zelo živimi, veselimi očmi. Imenuje se Kaja. Okretna je zelo. Voz in po malem trguje skrivaj. Bila je opančarka v Kraljevcu. Zbolela je za hčerka, pa ona vzame deco, sede na voz ter se odpelje v kopališče, da zdravi hčerko. Tu jo preseneti okupacija. Predno je dobila »dovoljenje«, da sme domov, razdrli so jej delavnico, hišo razvlekli in odnesli vse. Ostal je je samo voz in četvero dece. Tako je začela kočijažiti in tako hrani sedaj z vozom svojo deco. Svoje pripovedovanje je končala z besedami: »Boliše in boli zdravo je tako nego da perem tuje. Samo da bi mogla kupiti drugega konja: ta sirota Milka je stara in slaba, komaj vleče, prestala je že dosti.«

Pogledam Milko: rdečkasta, suha, vidijo se ji rebra a v vsaki kretnji, kakor da hoče reči: Tega ne morem več prenašati. In vleče znova kakor mi suženjstvo.

Vozili smo se skozi kraj, katerega poznam prav dobro in katerega gledam vedno rada. Valovita pokrajina, griči, po katerih se vzbujajo mlado gozdičevje. Priroda ne ve za robstvo. Niti za sočuvstvovanje. Peljemo se mimo

posestva na bregu. Slika: mlade hrastove veje mečejo senco na travo, ki je rumena kakor zlato in po kateri se igra in skače sedem ali osem manjših in večjih telet. Vsa so kostanjeve barve z belimi pegami po nogah in plečih. Ah, vendar je lepo, ko se pride iz sobe.

Naši so odvedli živino, Švabi so jo pobrali, kmetje poskrili a vendar jo je še — pravi Kaja. Prav pravijo, da je naša zemlja blagoslovljena.

Telefonske žice, strazarji, železnika proga, cesta, brzozajni drogovi vse isto, samo da čuva vse to njihov strazar mesto našega.

Pričakujem nekaj hudega, bojim se nečesa, a priroda okoli mene kakor da me hoče tešiti in hrabriti.

Blizu smo cilju. Blato je globlje, Milka bolj trudna. Kaja poka z bičem po zraku in jo bodri: Naprej, Milka, še malo, hajdi! — Hajdi, Milka, hajdi! Dober dan, Kaja! Kako vam je, Kaja? Čul se je nek glas s tujim naglasom.

Meni je bilo, kakor da me je nekdo stisnil za srčno žilo, nateza jo in popušča samo, da mi pokaže, kako se umira od boli in robstva.

Poleg nas je šel v novi modri obleki s puško na rami mlad temnopolt človek lepega stasa. Za njim je korakal mlad mršav vojak, ki se je smehljaj nekam boječe.

— O, dober dan, odgovori Kaja ljubeznjivo.

— Zakaj, Kaja, Milka neče vleči več? Je vprašal on.

— Utrudila se je, mnogo je prestala.

— Ne, vleči neče, ker je Kaja noče hraniti. Kaja mora hraniti Milko z ovsom in senom.

— Milka je staro koruzo in se pase po travi, je rekla Kaja. Ni ne ovsa, no sena.

— Ni ne ovsa, ne sena, vzeli so Švabi — pravi on smeje se.

Tudi Kaja se nasmeje: — Res, vse so vzeli Švabi.

— Vse so vzeli Švabi, pa znate, Kaja, kje sem bil včeraj?

— Ne znam.

— V vasi, iščem, iščem, kaj se še dobi. Masikaj je še, pa poskrili so Srbi, ti vragi. Grem na polje, vidim, žena vleče kravo. Krava neče slušati. »Kam češ, Liska? Ajs, Liska, Mir, Liska, da bi te Bog, da bi te Švaba vzel!«

Oglasim se. »Evo, tu sem, prišel je Švaba.«

»Gorje meni!« zavpije žena.

Molk.

— Pa kaj ste storili? — sem vprašala, dasi sem se za trdno odločila, da ne izpregovorim.

— Nič — je odgovoril resno; odvedel sem Lisko.

Molk.

— Z Bogom, Kaja, reče on smeje, jaz grem tod. Vedite, da je boben ozna-

biji. Hrvatski blok pa je zašel na pota, ki naravnost ustvarjajo Veliko Srbijo. Končno se je finančni minister izjavil za ohranitev sedanjega režima. Dalje je minister Kumanudi odločno branil dosednji kurz notranje politike, zahtevajoč, da na tem potu vztraja celokupni klub. Izjavil se je tudi, da on ne more nikakor sodelovati v koncentracijskem kabinetu s poslanci Hrvatskega bloka, ker so ti republikanci, podaljšati je treba sedanji režim, ker to zahteva politična situacija.

Posl. dr. Šumenković (Makedonec, pristaša Ljube Davidovića) je za politiko sporazuma s Hrvati. V svojem govoru je predvsem ostro napadel ministra Pribečevića, ker zastuplja javno mnenje z namišljenimi trditvami, da so Hrvatje sovražniki države. Razgovori Ljube Davidovića so dosedaj dokazali ravno nasprotno, da so Hrvatji prijatelji države, so pa pač nasprotniki ljudi, ki skušajo vzdržati sedanji režim. V nadaljnjem svojem govoru je naglašal, da tvori jedro sedanji politični situaciji vprašanje sporazuma s Hrvati. Po njegovih mislih se lahko to vprašanje reši pravilno in pošteno in s tem pripomore k popolni državni konsolidaciji. Zato je treba voditi politiko sporazuma in pomirjenja! V vseh dosedanjih razgovorih se je lahko videlo, da zastopniki Hrvatov niso tako »črni«, kakor se jih je slikalo. Vsem poštenim in odkritim politikom je treba delati na to, da pride Hrvatski blok čimprej v Beograd.

Govornik je koncem svojega govora zahteval, da se resolucija glede prekinjenja razgovorov s Hrvatskim blokom zavrne brez vsake debate. Razgovore s Hrvatskim blokom je treba še nadaljevati in jih podpirati.

Končno je predlagal zaupnico Ljubi Davidoviću in da se mu da popolna svoboda v akciji za sporazum s Hrvati.

Posl. Venčeslav Wilder (pristaša Pribečevića, hrvatski dem.) je uvodoma govoril o dveh starih, ki so se pojavile v demokratskem klubu. Razlika med tema dvema strujama je le glede taktike, klub pa ne more zasledovati dveh politik. Govornik je bil dalje mnenja, da ena struja zahteva strmoglavljenje sedanjega režima.

Po govornikovi izjavi so bili hrv. demokrati od početka za to, da se more rešiti hrvatsko vprašanje samo z ustanovitvijo in okrepitevijo demokratske stranke, sedanja akcija pa gre za njenim oslajenjem. Govornik je dalje naglašal, da akcija g. Davidovića ne pomenja nikake okrepitve jugoslovenstva, marveč je matematično - strankarska špekulacija, katere efekt kaže na okrepitev separatizma na eni in drugi strani. Govornik je končno govoril o pomenu akcije sporazuma s Hrvati z ozirom na bodočo volitve. Sporazum bi našel v masah v korist Radiću moralno sankcijo. Dalje je omenjal, kakšen vtisk je akcija Ljube Davidovića napravila v hrvatskih demokratskih krogih.

Končno se je govornik izjavil za resolucijski predlog Koste Timotijevića, s pristavkom, da se absolutno mora sprejeti resolucija glede prekinjenja razgovorov s Hrvati.

Debata je bila na to ob 12.30 prekinjena in se je ob 14. nadaljevala.

POPOLDANSKA DEBATA.

Posl. Svetozar Gjorgjević (učitelj, pristaša Davidovića, posl. beograd. okruha), je v kratkih, zelo pomirljivih, a obenem točnih besedah izrekel zaupnico Ljubi Davidoviću ter zagovarjal

politiko sporazuma s Hrvatskim blokom.

Posl. dr. Olgorije Tadić (pristaša Pribečevića), se je izrekel proti razgovorom s Hrvatskim blokom. Levemu krilu demokratskega kluba je ironično očital koketiranje z revizijsko ustavo.

Minister za šume in rude Rafajlović je protestiral proti taki insinaciji ter izjavil: »Niti eden član levega krila ne misli na revizijo ustave, ki jo je treba izvesti do zadnje točke.«

Posl. dr. Dušan Stević (zastopnik Pirota) je v svojem lapidarnem govoru izrazil popolno zaupnico Ljubi Davidoviću ter z vsdo olednostjo odobral dosednji nastop predsednika demokratske stranke, ki je začel voditi razgovore s Hrvatskim blokom.

Posl. Pavle Angjelić (pristaša Lj. Davidovića) je kronološko podal pregled o vseh razgovorih in sestankih, ki jih je imel z Radićem in zastopniki Hrvatskega bloka. Med drugim je govoril o tajnem protokolu, ki je bil sestavljen na sestanku dne 24. septembra in podpisan od njega, Radića, dr. Drinkovića in dr. Pavelića. Radić je dalje zahteval garancije glede prihoda hrvatskih poslancev na proslavo kumanovske bitke in glede svečanosti v Pragi. Angjelić je interveniral pri notranjem ministru, ki ni sprejel teh garancij. V nadaljnjem poročilu je Angjelić omenjal tudi dejstvo, da se je tudi dr. Laza Marković na inicijativu Pašićeveo razgovarjal s Hrvatskim blokom.

Posl. dr. Milan Marković je zahteval in predlagal, da se v resolucijo sprejme tudi stavek, da demokratski klub neomajno stoji na stališču vidovdanske ustave.

Dr. Pavle Čubrović (Srbijanec, Davidovićeve pristaša) je za sporazum s Hrvati ter je zahteval, da se razgovori s Hrvatskim blokom nadaljujejo.

Lista govornikov je bila s tem izčrpana, ker se je dr. Voja Veljković odrekal besedi. Na predlog poslanca Radovića je bil nato izbran poseben resolucijski odbor, ki ima tekem današnjega dneva izdelati besedilo celokupnih resolucij. V ta odbor so bili izvoljeni po trije pristaši Davidovića in Pribečevića. V odbor so bili odposlani: Za Davidovićevo skupino Svetozar Gjorgjević, Dragotin Pešić in dr. Šumenković, za Pribečevićovo skupino Kosta Timotijević, dr. Milan Marković in V. Wilder.

— Beograd, 7. decembra. (Izv.) Resolucijski odbor se je danes ob 7. zjutraj sestel in ima do 9. dopoldne pripraviti vsebino resolucije, na kar bo v plenumu demokratskega kluba sprejeta. Resolucija mora vsebovati točko glede revizije ustave in pa točko glede nadaljevanja razgovorov s Hrvatskim blokom.

Razprava je bila ob 20. zaključena.

Angora za popolno neodvisnost Turčije.

— London, 5. dec. Reuterjev urad poroča iz Carigrada, da je angorska narodna skupščina razpravljala o poročilih Izmet paše glede konference v Lausani. Poslanci so izrazili mišljenje, da je treba pripisati zavlačenje konference angleškim mahinacijam. Govorniki so naglašali potrebo, da mora Izmet paša odločno vztrajati na svojem stališču, kajti sedaj se nudi prilika zagotoviti popolno neodvisnost Turčije.

Obupen položaj v sovjetski Rusiji.

»Novoje Vremja« je priobčilo članek o današnjem položaju v sovjetski Rusiji oziroma o njenih perspektivah v najbližnjem času. 24. novembra se je vršila v Moskvi skupna seja sovjeta Truda in Obrambe, vsruskega osrednjega izvrševalnega odbora in osrednjega odbora ruske komunistične stranke, na kateri je poročal narodni komisar zemljedelstva o perspektivah na letino 1923. leta in sedanjem položaju kmetijstva. Poročevalec pravi, da bo položaj v prihodnjem letu veliko slabši kot je bil v preteklih dveh letih. Posev ozimne se je zmanjšal letošnjo jesen proti lanski posevu na 10 do 15 % in znaša ne več kot 40 % predvojnega poseva. Stevilo posestnikov brez konj je doseglo 1. septembra 30 % vseh ruskih kmetov, pozimi pa se bo to število radi pomanjkanja krme še povečalo. Večina konj, ki jih še imajo kmetje, so tako sestražani, da ne morejo služiti kot delavska sila. Zato so v mnogih krajih posebno v Ukrajini kmetje orali jeseni z ljudmi ali pa so pripravili zemljo za posev s krampi in lopatami in to obdelovanje je vplivalo na ozimino, ki je že sedaj zelo slaba. Za posev jarega žita primanjkuje prihodnjega pomlad 600 milijonov pudov (16 kg je pud) zrna, ki ga ne bo mogoče pri razrušenem transportu prepeljati, če tudi bi se posrečilo najti ga.

To so pravi in neokrašeni jubilejni rezultati boljševiške vlade, jubilejni rezultati velike ruske revolucije, do katerih so prišli sami boljševiki. 180 milijonski ruski narod prej ni samo sam v izobilju jel kruha, marveč je hranil z njim tudi Evropo in Azijo, sedaj pa sam umira od lakote. Kaj pa je sklenila stori sovjetska vlada, da prepreči grozečo katastrofo, ki lahko pogubi polovico ruskega naroda? Sklenila je kupiti v inozemstvu 100.000 konj, potrebuje pa jih ne 100.000, marveč najmanj 3 milijone, kajti že sedaj je 30 odstotkov vseh kmetovalcev brez konj, to pa znaša okoli 3 milijone. Poleg tega nameravajo sovjeti oddati v najem vsa takomenovana sovjetska gospodarstva inozemskim veleposrednikom pod pogojem, da jim oni v naprej plačajo četrtino bodoče letine v naturi. Vsa ta letina pa ne bo prinesla, tudi če bi bila dobra, v prid narodu ne več kot 50 milijonov pudov žita, med tem ko ga potrebuje Rusija najmanj 1000 milijonov pudov, če hoče prehraniti svoje prebivalstvo in zasejati obsežna polja. Tročiji je predložil oddati vsa sovjetska gospodarstva konjeniškim in topniškim oddelkom rdeče armade, ki naj bi s pomočjo svojih konj razorali zapuščena polja.

Ti ukrepi sovjetske vlade seveda ne bodo preprečili grozeče lakote, ki bo še bolj strašna kot je bila lanske leto, ne bodo zboljšali obupnega položaja ruskega naroda, ki že sedaj preživlja vse strahote lakote. Ob Volgi in na Ukrajini je že zaregistrirano 6 milijonov prebivalstva, ki trpi lakoto. O tem poroča boljševiška »Pravda«: »V septembru in v prvi polovici oktobra je umrlo v teh krajih 180.000 ljudi od lakote. In vendar sama »Pravda« priznava, da je to število znatno znižano. Predsednik vseukrajinskega osrednjega odbora poroča v Moskvo, da je treba dobiti za prehrano ukrajinskega prebivalstva 47 milijonov pudov žita, sicer grozi smrt od lakote. Po poročilu »Ekonomičeskoj Žizni« prebivalstvo v zaporoški guberniji že umira od lakote. Celo novgorodski gubernija, kjer je bilo poljedelstvo zelo razvi-

to, prosi, naj ji pošlje Moskva žita. In to sedaj, ko so pravkar pospravili letošnjo letino, ko so vzeli iz cerkev dragocenosti, čijih vrednost znaša mnogo milijonov. Kaj bo pa spomlad? Pa ne samo spomlad, kaj bo čez mesec? Strašno je misliti o tem. Zavladala bo splošna lakota, kajti vsi omenjeni ukrepi sovjetske vlade proti tej bedi so le kaplja v morje in ironiziranje zdravega smisla. Da obstoja na svetu, pravi beogradski ruski list, za pogubo ruskega naroda podla sovjetske vlade, to je seveda strašno, še bolj strašno pa je, da obstojajo evropske vlade, ki z mirno vestjo gledajo na strašno bedo ruskega naroda, ki je toliko žrtvoval za njihovo zmago.

Politične vesti.

— **Položaj v demokratskem klubu.** Po poročilih iz Beograda je nastala v demokratskem parlamentarnem klubu močna struja, ki teži za tem, da bi se za enkrat izgladili spori med Pribečevićem in Davidovićevo skupino ter ohranila enotnost kluba na zunan. Na čelu te struje stoji dr. Voja Marinković.

— **Mladini in napredni blok v Ljubljani.** Mladstvo mladinske stranke je imelo včeraj sejo, o kateri je izdalo komunikne, priobčen v »Jutru«. V četrti točki tega komunikne se poudarja ob koncu: »Kakor dosedaj, hoče tudi v bodoče nesebično iskati poti in možnosti, da se končno ustvari v Ljubljani napredni blok, ki edini more obvarovati naše mesto trajnega klerikalnega gospodarstva.« Prav! »Jutro« pa ustvarja ta napredni blok s tem, da priobčuje v isti številki to-le notico: »Gospodje, ki tvorijo vodstvo »Zajednice«, so imeli predvčerajšnjim sejo, na kateri se je razpravljalo o tem, ali naj vložijo pritožbo ali ne. Dognalo se je, da je substrat za pritožbo dan: 1. V dejstvu, da sta »Zajednica« in socialnodemokratska stranka prepozno vložili svoje kandidatne liste in 2. o volilnih sleparijah »Zajednice«. Oba pritožbena vzroka sta pa za »Zajednico« naravno težko poraba. Sklenjeno je bilo torej, da se pritožba ne vložijo. — S takšnimi infamijami hočejo delovati za — napredni blok v Ljubljani. Nam je prav, mi pjdemo svojo pot naprej, mladini pa naj dalje grade svoj napredni blok.

— **Prihod dr. Ninčiča v Beograd.** Iz Beograda 7. t. m. nam javljajo: Snoči ob 20.55 je prispel z orijentekspresom iz Lausanne v Beograd zunanji minister dr. Ninčič. Med vožnjo preko italijanskega ozemlja se je ustavil v Benetkah, kjer se je sestel z italijanskim drž. tajnikom za zunanje zadeve Contarinijem. Snoči dr. Ninčič ni hotel podati zastopnikom tiska nikakih pojasnil o tem sestanku. Danes poda poročilo dr. Ninčič ministrskemu predsedniku Pašiću.

— **Radić o političnem položaju.** Zagrebški listi poročajo, da je Radić pred kratkim sprejel sodelavca »Novosti«, ki mu je stavil nekatera vprašanja o notranjepolitnem položaju v naši državi. Na vprašanje da-li so predpogoji, ki jih je stavil Hrvatski blok pomnožili v isti javnosti prijatelje sporazuma, je Radić odgovoril: »Zelo. Samo elementi, ki niso iskreni Jugoslovenci, niti prijatelji naše države, lahko o teh predpogojih govorijo kot o nekakem triku, jaz pa ne verjamem, da bi bili celo sami o tem prepričani. S svoje strani smo dokazali, koliko nam je ležeče na skupni državi in to je na vsak način vplivalo.« Dalje je Radić naglašal, da je mnogo prijateljev sporazuma med srbskim in hrvatskim narodom, med srbsko inteligenco in srbskimi kmeti. Tudi z bosanskimi muslim-

mani vodi Hrvatski blok v zadnjem času pogajanja. Glede sedanjega nejasnega položaja misli Radić, da obstojajo težkoče samo v tem, ker mu ni mogoče edpotovati v Beograd, in sicer zato, ker bi pri sedanji vladi ta njegov korak oslabil pozicijo njegove akcije. Smatra za potrebno, da se sestanejo šefi vseh napredno nacionalnih in naprednosocialnih skupin in da se na tem sestanku, ki bo v Beogradu, konstatira in sklene nekaj najpotrebnejših akcij. Dogodki se razvijajo ugodno in Radić pravi, da je največji optimist. O Pribečeviću pravi, da je za Srbijo, ki ga je sprejela, večja nesreča, kot za Hrvatje, ki jih je zapustil. Na vprašanje, kaj namerava storiti blok v slučaju, da se ne posreči njegova sedanja akcija, je Radić izjavil: »Mi hočemo to državo in v njej sporazum srbskega in hrvatskega naroda in vztrajali bomo tako dolgo, dokler ne pridemo do cilja. To je edina ideja, ki se hitro polasta mas in je že sedaj tako močna, da niti radikali ne morejo reči drugega nego »Mi smo proti sporazumu«. Glede hrvatskih frankovcev je Radić izjavil, da so bili oni tvor, ki je potreboval operacijo. Tak tvor ima tudi srbska politika in tudi tam je potrebna roka, ki jih bo amputirala, pa bo cela zemlja lažje dihala. Končno je Radić dejal, da bo kmalu nastopila vlada sestavljena od večine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Ta vlada naj bi izvedla popolnoma svobodne volitve, o katerih Radić misli, da bi bil sporazum v slučaju zmage zemljoradnikov gotov v par urah. V slučaju zmage demokratov pa v kratkem času.

— **Daily Mail o tajni nemško-ruski pogodbi.** »Daily Mail« prinaša memorandum, v katerem govori v glavnih potezah o tajni nemško - ruski pogodbi. List je dobil ta dokument od osebe, ki je v ozkem stiku z dobro informiranimi krogi v Berlinu in Monakovem. Informiral se je o zadevi tudi v Londonu. Parizu in Nemčiji in ugotovil dejstva, ki govore v prid verjetnosti v memorandumu navedenih okoliščin. Glavne točke memoranduma so nastopne: 1. Nemčija ne sme pristati na nobene kompromise, kadar bo razveljavljena versailska pogodba, 2. vojaške sile na zapadni meji Nemčije morajo biti popolnoma organizirane in oborožene, 3. treba je poskrbeti za to, da bi ne mogla vplivati na vojno nobena neprijateljska akcija na morju, 4. mora biti dosežena skupna nemško - ruska meja.

— **Boljševiki in Turki proti Evropi.** Iz Lausanne poročajo, da je imela sovjetska delegacija svoj prvi formalni nastop na konferenci v ponedeljek, ko je prišla na dnevni red razprava o Dardanelah. V imenu sovjetske vlade je Čičerin stavil ruske pogoje. Pred tem pa je Izmet paša izjavil, da bo turška delegacija počakala, kakšne predloge ji bodo stavile velesile, potem pa zavzame svoje stališče. Iz turških krogov se sliši, da kemalisti ne nameravajo zahtevati samo svobode morskih ožin, marveč hočejo energično nastopiti proti temu, da pridejo Dardanele posredno ali neposredno pod angleško kontrolo. Turška vlada je dala delegaciji navodila, da je Turčija pripravljena obvezati se, da ne bo kršila svobode morskih ožin. Turki mislijo, da ta obljuba zadostuje, kajti njena kršitev bi pomenila za Turčijo vojno s celim svetom. Ob tej priliki je nastopil Čičerin in izjavil, da želi ruska vlada in njeni zavezniki, da bi turški narod zopet dobil pravico do svoje zemlje in morja, in sicer v polnem obsegu. Konstatira tudi, da bo mogla Turčija priti do te svoje pravice šele tedaj, če ji bo izrecno dovoljeno utrditi in oborožiti

njal, da kdor ima konja, mora mu dati deset kilogramov ovsna na dan, drugače vzamejo konja Svabi. Vzamejo vam Milko.

— Če bi bila kaj vredna, bi jo bili vzeli že davno, je rekla Kaja.

Pred nami je vozil brzo drug voz. To je občinski izvozeček. Iz voza se vidijo široka pleča v modri uniformi ter druga široka pleča v rumenem kožnatem plašču.

— To je gozdar, a oni drugi je detektiv, pravi Kaja.

— Drago mi je — zašepetam. Kaja, prosim vas, da jih ne dotečemo. A kdo je oni, ki je odpejal Lisko? Morda Madjar?

— Ne, on je Rumunec. On je dober. — Vidim, pravim jaz trpko.

— Res, — trdi Kaja. On je narednik v žandarmeriji in ko so pobirali volno in odmerke, mnogim ni vzel nič.

— Gozdar in detektiv sta se ustavila s svojim vozom, da sva ji mogli videti v obraz. Tudi dva dobrodrušna človeka. Ljubezno sta pozdravila Kajo in jo nekaj vprašala.

Nikamor se ne moreš skriti. V mestu komanda in vojska, v kopališču gozdarski oddelki in žandarmerija, a detektiv se šeta tam in tukaj.

Milka se je komaj privlekla do vile Jevrozyme, ki me je pričakovala tako ljubezljivo.

Miran Jarc:

BOG IN PUSTOLOVEC.

(Dalje.)

V ozadju na odru za godbenika je za črno pregrnjeno mizo stal v črnem plašču in s papirnato krono na glavi — bebec Hijeronim in topo zrl po dvorani. Na vsaki strani mize sta klečala po dva svečenika, ki sta globoko priklonila ravnokar pristopivšemu trgovcu Bašu. Ta je dvignil steklenico šampanjca in pozdravil množico:

»Živeli zbranci in izbranci! Ura vselega življenja se bliža koncu in vsi bomo pospali. Oni prorok pri mizi pravi, da bide svetu zadnja ura. Oho, zadnja ura! (Smeh, ploskanje.) Bog je zbežal od nas! Jaz pa sem sklenil, da ga spet vjamemo. Oni prorok tam je — Bog sam. Ste zadovoljni? (Odobravanje.) Dva izmed vas ga bosta lovila: prsto mu, kdor se javi sam. Prvemu bo ime Clemenceau, drugi pa naj bo, recimo, pustolovec. (Živijo, živijo!) Toda, gospoda, predno vam razložim načrt igre, vas prosim, da poslušate našega proroka! — Hijeronim govoril!»

Mož pri mizi je molčal. Kljub temu, da so ga vzklikajoč prosili, ni izpregovoril niti besedice. K njemu so pristopile celo gospodične in ga kot metuljčki obletavale, on pa jih je gledal brezizrazno in nalikoval egiptčanski sphi-

Približale so se mu tudi gospe, a vse zaman.

Zdajci pa se je norec začel kremžiti, si prikrivati obraz z rokami in je hotel celo uiti.

Trgovec Baš se je sklonil k njemu ga pomirljivo pobožal in mu nekaj pošepetal v uho, kar je moža vidno potolažilo. Koj nato je namreč pričel peti z drhtavim in hripavim glasom:

Bo prišel čas, ko še goré se bodo tresle kot ljudje, o, božja kazen doli gre. O, božja kazen doli gre...

Te stihe je bebec venomer in vedno tišje ponavljal, dokler ni obmolnil. Občinstvo je napeto pričakovalo, kaj se bo zgodilo, a že se je oglasil debeli trgovec: »Pozor, to je šele začetek, zdaj pride na vrsto igra. Šahirali bomo. Dvaintrideset figur se vas naj javi in dva igralca, Clemenceau in pustolovec. Oba kralja bo predstavljal naš Hijeronim, to bo Bog. Kdor vjame Boga, ga nagradimo z najlepšo gospodično!«

Šum... viki... ploskanje... vihar smeha... udar bobna... godba...

Tedaj pa me nekdo nagovoril. Bil je nadpaznik smodišnice. Skrajno sem se začudil, ko sem zagledal zasoplega in prestrašenega poduradnika, ki mi je v hitrici rekel:

»Hvala Bogu, da sem našel vsaj vas. Toda kje je ravnatelj? —

No, da sem le vas dobil. Takoj pojdite z mano; v reži vam vse povem!«

Mehanično sem ga ubogal in mu sledil, prerivajoč se skozi pisarno gnečo.

Sele zdaj sem se spomnil, da sem pozabil na uboga profesorja. In kje je Anita, Anita? —

Množica se je razdelila v dva oddelka. Najbrže so že začeli tigrati. Zdajci pa sem se domislil svojega prijatelja Deletura, ki me je že v začetku zapustil brez pravega vzroka. Kje je on?

Toda z nadpaznikom sva bila že pri vodu. Iz spodnje veže je nekdo poklical »France«. Po stopnicah je pritekel natak...

Nadpaznik mi je razburjeno pomolil kos papirja, ki sem ga takoj razvil in prečital. Toliko, da se nisem opotekel. Petrolejsko tovarno so zažgali komunisti, to mi je bilo znano. Toda nadalje! Straža pri veliki smodišnici je prišla dva sumljiva neznanca, ki so imela prihiteli na pomoč trije zakrinkani možje. Eden vojak ranjen... smodišnica v nevarnosti!... Ravnatelj Krmar bi moral biti po predpisih to noč v svoji pisarni. On pa je tu na plesu. Če se kaj pripetijo! Ravnatelj!

»Takoj poiščite gospoda doktorja in hitite z njim v pisarno!

Takoj, prosim vas!«

Nadpaznik je odhitel. — Misli so mi prebruno begale. Ži-

vo sem spet videl strašni odsev požara v petrolejski tovarni.

Po ušesih mi je spet grozeče odmevalo preziranje pouličnih tolpa in strelji vojakov.

Prvaki pa veseljačijo!

Ali sem jaz kaj boljši?

Kje se mudi Deletur, kje ravnatelj?

Ravnatelj!

Hitel sem nazaj v dvorano in sem takoj pri vodu vprašal nekega znanca, če je morda kje videl dr. Krmarja, nakar mi je ta pokazal proti okrepčevalnici: »Pred par minutami sem ga videl tam v družbi neke dame...«

Ko sem vstopil v ono sobo, sem se zavzel nad tajnostnim šepetom treh uradnikov. Mimogrede sem ujel tele stavke:

»Kaj, tu se nahaja? ... Da, vodja komunistov, o katerem so že pred par tedni govorili, da pride nenadoma v naše mesto... Petro-

lejska tovarna... pri smodišnici trije vojaki ustreljeni...«

»Gospodje, govorite, kaj je?«

Toda oni so me preslišali — morda namenoma — in razpravljali dalje, ne meneč se za okolico.

svoje obrežje, imeti boje ladje in vsa moderna sredstva za zaščito morskih očin in Marmarskega morja. V istem času pa je prišla v Lausanno vest, da Kemal paša zbira novo vojsko in se pripravlja v slučaju potrebe podpreti turške zahteve z orožjem.

== Pilsudski ne sprejme kandidature. Iz Varšave poročajo, da je Pilsudski na zborovanju predsedništva širih poslanskih klubov sejma, ki so ga postavili za predsedniškega kandidata pri volitvah prezidenta republike, kandidaturu odklonil in izjavil, da je njegov sklep neomajen.

== Vlada kriza na Špankem. Iz Madrida poročajo, da so podali demisijsko pismo predsedniku parlamenta, zunanji minister in minister pravosodstva. Kralj je poveril sestavo kabineta Sanchezu Guerri. Do sedaj je kralj potrdil imenovanje Bergamyna za zunanjega ministra, Canaleya za ministra pravosodstva in Ruana za finančnega ministra.

== Neuspeh socialistov v Švici. Iz Berna poročajo, da so vsi kantoni odklonili socialistično-komunistični predlog o progresivnem davku od kapitala. Za predlog je glasovalo 110.000, proti pa 725.000 glasov.

== Reparacije iz Nemčije. Tekom preteklega tedna je dobilo naše ministristvo sračun iz Nemčije na račun reparacij 36 lokomotiv in 216 vagonov. V kratkem dobi deset tisoč ton železniških tračnic, ki se porabijo za izmenjavo starih in obrabljenih.

== Novo preganjanje inteligence. Iz Petrograda, Moskve, Jaroslava, Orla, Vladimirja, Harkova, Kijeva, Odese in Tiflisa je sovjetska vlada izgnala 1360 političnih arestovanih. Med izgnanci, ki so poslani v Turkestan in Altajski kraj je največ inteligence.

== Neuspeh Herriotja in sovjetrov. Iz Pariza poročajo, da je kongres predsednikov francoskih trgovskih zbornic odklonil Herriotov predlog. Kongres je izjavil, da od svoje strani ne more svetovati francoski vladi, da bi se puščala v pogajanja s sovjeti in da francoski zastopnik v Rusiji nima nobenega opravila. Dalje je kongres izjavil, da bi bilo sklepanje kakršnihkoli odnošajev med Francijo in sovjetsko Rusijo ne samo riskirano, marveč tudi nevarno.

== Sovjetski vojaški atašej. Naši komunisti se jako radi zaletavajo v posamezne vojaške institucije po državah in kriče, da so to ostanki stare monarhistično-imperialistične dobe. Sedaj pa, čuje in strmi, je predlagal predsednik revolucionarnega vojaškega sveta Trockij, da se imajo prideliti vsem sovjetskim zastopnikom v inozemstvu vojaški agencije rdeče armade! Tako bodo gledali rdeče častnike kmalu v inozemstvu, najprej menda v Berlinu in Angliji!

== Skrb češkoslovaške države za svoje uradnike. V liste je bila prišla vest, da se s 1. aprilom 1923 uradnišče plače v češkoslovaški znižajo za 25 odstotkov in da bo odpuščenih okoli 93.000 državnih uradnikov in nameščencev. Ta vest pa ni resnična. Vlada druginjska predloga, ki spada v skupino terminiranih predlog in mora biti rešena še pred božičnimi prazniki, bo vsebovala že novo ureditev uradniških plač, prilagojenih tekoči deflaciji cen. Vlada in parlament se držita pri tem nazoru, da se imajo zniževalne naredbe za uradništvo izvesti kolikor mogoče pozno, ker so se plače uradnikom mnogo pozneje zvišale kakor pa delavstvu, pri katerem se glede na tekoče cene vrši redukcija mezd. O kakih ogromnih odpuštitvah uradništva ni govora.

== Poljska politika na moskovski razoroževalni konferenci. Iz Varšave poročajo, da je poljski delegat knez Radziwiłł sprejel zastopnike sovjetskega častopisa in izjavil nastopno: Poljaki upajo, da bo pomenil rezultat konference velik korak v napredovanju mirovne misli v Evropi. Vprašanja naj se razpravljajo praktično in opusti naj se vse, kar bi merilo na zunanji efekt. Doženejo naj se na konferenci tudi dogovori o raznih političnih in tehničnih zadevah ter trgovskih in konzularnih odnosih med sovjetsko Rusijo in sosednjimi državami. Konferenca končno gotovo pospeši ureditev medsebojnih odnošajev držav, ki se je udeležujejo.

== Češkoslovaška delavska zveza proti komunizmu. Dne 2. in 3. t. m. se je vršilo zborovanje češkoslovaške delavske zveze. Sprejeti dnevi red naglašajo, da se je češkoslovaško, nemško in madžarsko delavstvo na Slovaško otrslo vseh varajočih komunističnih doktrin in gesel ter da smatra za svoje središče samo češkoslovaško delavsko zvezo.

== Nemška akcija v Rusiji. »Kurier Warszawski« je priobčil članek S. Walickiego o »delovanju Nemcev na ruskem vzhodu«. Avtor naglašajo, da Nemci s pomočjo organizacijskega delovanja neprestano širijo in utrjujejo v Rusiji protislovensko gibanje. Ne sme se tačiti, da so ta protislovenski manevri prvi odkriti Čehi in ČSR ga je skušala takoj paralizirati s tem, da je sprejela in preskrbela mnogo ruske mladine in profesorjev, ki so našli v Pragi pribežališče. Toda tudi to ni zadostovalo. Če prihajajo trumoma v Nemčijo, ki skuša s pomočjo svojih sredstev in univerzitetnih profesorjev pripraviti popoln propad Rusije kot slovenske države, Ruska - nemška gospodarska družba na Daljnem Vzhodu priča, da so nemški načrti zelo dalekosežni.

A. Lavrič-Zaplas:

Moj odgovor na knjigo „Kärntens Freiheitskampf“.

— Epilog —

Brutus: Countrymen,
I shall have glory by this
losing day, more than
Mark Antony ...
(Shakespeare: Caesar.)

Zadnjič sem že govoril o dobri volji, ki so pokazali glede Koroške v poznem decembru 1918. slov. vodilni močje, žalibog, pa je vsa »ta njihova energija« izvenela v papirnatih protestih ... Mesto dejanj — besno hlastanje, pravatci Dan-tejevo inferno, toda: v tiskarskem črnilu. Vse se je končno demoraliziralo v popolnem kaosu. Razni gobeždači so v takozvanem javnem mnenju imeli »prvo besedo« — in Celovec se je smejal tem svojim neznanim »zaveznikom«.

Tudi vojaško vodstvo se je zadovoljilo s dekadentnimi oblikami takozvanega kordonskega sistema. »Pokalica mesto šampanjca.« Pri Grabštajnu smo ob priliki narodnega praznika doživeli poraz (op. 969/18 Lj. voj. arhiv in Z. 1468/18 Kärntner L. Ausschuss.) Meni se je takrat zapovedalo, da trajno »demonstriram.« To je bil povod, da Perkonig na njemu lasten način opisuje to »strašno dobo«, v kateri so noči postale dnevi, grmeli so topovi, kmetje so se boječe skrivali in celo psi so ohripeli. (Heimat, pag. 88)

Mojo prošnjo, da bi se pogodbeno sklenjeno konvencijo odpovedalo, so mi odbili (op. 123/18 - Lj. voj. arhiv) isto tako so pa odklonili mojo prošnjo za osebno ostavko, ki sem jo podal, ker sem bil opetovanih častniških napa-dov iz pijanega zaledja do grla sit. Komcem leta je položaj dozorel do eksplozije. Do izbruha je prišlo v labudski dolini. »Odločen nastop Lavantalec« je učinkoval podžigajoče na domovini zveste Korošce pravi Wutte (pag. 69). V tem času se mi je posrečilo dognati, da se so pripravili Nemci v glavnem proti Sv. Jakobu-Podkloštru in tudi v smeri proti Velikovu. Sovražniška situacija je bila za mene jasna in s tem sem imel primerno podlago za končno odločitev, da sovražnika s napadom vseh svojih zbranih sil iz prostora pri Sv. Jakobu »prehitim«. Odjedal sem se že s svojim štabom v Sv. Jakob. odredil sem pripravljenost za koncentracijo in ravno na dan Novega leta sem odposlal v Ljubljano kurirja Möderndorfa in Dr. Dolencsa s sledečim dnevnim redom:

»Ob prostovoljni izpraznitvi izoll-ranega Podkloštra bom do 2. jan. pri Sv. Jakobu koncentriral: 5 stotinj - 14 stotjnic - 3 topovi (baon Martinčič, Kren, bat. Zobec). Ena četa ostane v obrambo pri Humberškem mostu in Borovljah. Izvrši bom svojo nalogo na aktiven način in nujno prosim, da se mi tozadevno odobritev takoj šifrirano telefonira (Pov. zahod Kor. op. 126/18—op. 36/19 Lj. voj. arhiv).

Poglejmo, kaj se je zgodilo: Predvsem je smatral nek ljublj. strateg za potrebno, da me telefonično opozori, da bi pravzaprav moral ostati v Borovljah. Odgovoril sem mu, da se je menda motil v naslovu, kajti marionetno gledišče se nahaja—v Ljubljani. Se istega dne sta se vrnila ob polnoči moja dva kurirja iz Ljubljane. Bila sta sicer navdušena radi »Koroškega shoda« toda poznal sem že takrat naše Pappenhamovce. Do pohoda »tisočev« namreč ni prišlo, zakaj nismo imeli ne Garibaldija, ne Garibaldincev. Jaz seveda nisem bil posebej navdušen radi odločitve ljublj. Pal-lasa. Ljublj. »vojni svet« se namreč ni oziral na moj načrt op. 126/18, temveč mi je poslal pismo povelje: »Demonstrirajte v noči na 3. januarja blizu Borovclj čez Dravo.«

— Pokoril sem se ljublj. poveljstvu! Veroval sem takrat »se« v avtoriteto in sem bil mišljenja, da bi ne bilo prav, če kljubujem Ljubljani, ker ima voditi operacije »v velikem« vendar samo »ena glava«. Znano je, da je Savojski Evgen I. 1697 pri Zenti čisto drugače ravnal z ravno mu došim »pismenim« poveljem dunajskega Hofkriegsrata. Toda Evgen je bil genij in vrhu tega je takrat tudi bolehal na — griži. Jaz, za svojo osebo pa tudi dobro vem, da sem se s svojo pokorščino zagrešil proti Sv. Duhu in Sv. Clausewitzu, udal sem se s tem, da so mi zvezali roke. (Zgodovinar naj čita Wutteja, pag. 70 in priloga 4., in moj načrt op. 126!)

Dne 3. januarja sem prekoračil (for-siral) na čolnih Dravo blizu Borovclj in s 100 možmi in stotnico tri ure demonstiral na severnem bregu čez Go-lšovo. Dunajski kor. urad je hitro javil, da so Jugoslovenci prodrli preko Drave na Osojniško planoto, eno uro oddaljeno od Celovca in da nemška vlada ostro protestira proti imperijalizmu sloven-ske narodne vlade. Ta demonstracija je bila v taktičnem smislu zelo težek nočni manever čez deročo Dravo, no, v operativnem smislu v tem trenutku na

žalost samo: udarec v vodo. Moja za-željena iniciativna ofenziva iz Sentja-kobskega prostora je s to ljublj. de-monstracijo padla »tudi« v vodo.

Se 4. januarja so mi Nemci oficijel-no in sfovnesno poslali »vojno napoved« (Kärnt. Op. 12. 4. jan. 19). Znal sem, kaj hočejo, a nisem šele čakal! Takoj sem dal razstreliti železniški most pri Vern-bergu in beljaško električno napeljavo; poskušal sem tudi, da naši pionirji po-kvarijo humberški veliki most. In Ljub-ljane sem »brez ugovora« izposloval takojšnjo evakuacijo — z iziemo orožni-štva — podloštverske posadke in še dve uri po nemški napovedi, to je ob 2.30 popoldne istega dne sem batalij, koman-de in ne adjutant) diktiral dotično pismo s pripombo, da se to ima »takoj« izvesti.

(Iz Sv. Jakoba do Podkloštra raz- — za 24 km — jezdec, kočarji, vozovi komaj 3 ure, »če ljudje niso pi-janiki.« Na žalost so se iz Sv. Jakoba šle 5. jan. ob 8.20 peljali proti Podkloš-tru. Oni so menda mislili, da je povelje majorja Lavriča respektirano, če se šele po 18 urah »začne« izvrševati — no, Nemci so se posluževali druge krono-metrije, oni so namreč samo 16 ur ča-kali na to, da je bilo povelje nemškega Landesbefehlshabera »izvršeno«.

Nemci so sedaj koncentrično napa-dili Sv. Jakob. V zadnjem trenutku se mi je še posrečilo, da s pomočjo požr-tvovalnih železničarjev vržem iz Borov-clj eno stotnijo s stotnico in topom v Sv. Jakob na pomoč. Precej restrigirane sile. Posadki in Rožku — Koroški narodni straži — nista pomagali, toda pred predorom v Podrožici sta se hrab-ro držali. Tam je kmalu padel naš ju-nak poručnik Wilman.

»Se možu zdi, da gre le v smrt kr- vavo« (F. Prešeren: Krst pri Savici).

V Borovclj samih je bil položaj na koncu jako žalosten. Splošno je znano, da če pride enkrat nesreča, ne pride nik-dar sama. Petdeset pešcev in 17 pionir-jev je porabilo Sir Falstaffovo besedo: »Previdnost je hrabrosti boljša polovi-ca«. Izginili so naenkrat, bogve kam. Borovcljska bat. poveljnika kapet. K. in pobočnika so »ravno« sedaj poklicali pred ljubljansko inkvizicijo. No, in mo-jim petindeset srb. neborilem je ni-hovo poveljstvo iz zaledja poslalo strik-ten nalog: da se imajo umakniti v slu-čaj nemških napadov, a to brez boja. (Lj. voj. arhiv., Faszikel 6. jan. 19.)

Da bi končal tragedijo dostojno, sem naročil borovcljskim purgarjem, naj se skrbno poskrbite po svojih kle-teh. Oficirjem garnizije pa sem zastavil svojo besedo, da bom vseeno vzdržal.

V tej situaciji — »od vseh za-puščeni« — smo bili napadeni dne 7. jan. od humberške strani. Četudi so se tam Slovenci hrabro držali, se je dvaj-sterim Nemcem vendar posrečilo, pro-dreti v tem — čeprav s težkimi izgu-bami — čez veliki humberški most. Po-skušal sem poseči v boj s protinapadom naše naskočne čete (poručnik Ude). Pri tem sem se s svojim štabom prehitro približal sovražniku in prišli smo tako v metež. Moj hrabri pobočnik Širn' je padel, jaz sem se, večkrat ranjen, zgru-dil na tla. Tako je padel poveljnik slo-venskega Roža nemškim volksverovcem v roke. Odvedli so me v celovško bol-nišnico.

Dne 8. januarja se je umaknila slo-venska posadka iz Borovclj po krat-tem, a hrabrem odporu — na visoko zasneženi in zameteni Ljubclj.

Z mojimi članki (glej Slov. Narod št. 235, 249, 252, 255, 258, 260, 264, 267, 270 in 279) za enkrat končam. Stojiti v javnost, bilo mi je gotovo težje, kakor svojčas stopiti čez zasneženi Ljubclj. Hotel sem predvsem, kakor pravi če- naslov mojih člankov, nemško-koroškemu dr. M. Wutteju odgovoriti. Pisal je svo-jo knjigo »Kärntens Freiheitskampf« precej objektivno, dasi je pisal »mehres-fois bien méchant«. Voika se očni po stari navadi edino le po njegovih uspe-kih. Našel sem jih ob Drini (Črna bara), ob Soči, na Krnu in pri Asiagu, celo na katedri strategije v tereziji. voj. aka-demiji — na Koroškem jih na koncu ni-sem imel, toda kakšne razmere, kakšen milieu! Znano je skoro vsakomur, da se je koroška tragedija odigrala ne le na krvavem bojišču — en plein air — tem-več še bolj za kulisami. Pojasnil sem nekaj. Ne bilo bi prav, če bi edino le go-tovim »kolusenšbarjem« prepustil, da bi se postavili za historiografe mojega ravnja — zahvaljujem si teh konstrukcij že vnaprej!

Večkrat postanejo »strategi« filozofi. Eden izmed njih je postal celo Falstaff-Diogen in vstrajno s svetliko je iskal »borilce za Koroško«, pri tem je na sebe pozabil. Ko mu je šlo za lastno kožo, je zlezal v sod. S tem je postal celo inva-lid (70 odstotkov), čeprav ni slišal nik-dar niti poka. Obenem je tudi s prera-čunano odločnostjo zanimal pošteno pri-dobljeno gšt. diplomu svojega težko ranjenega tovariša. Le tako dalje, Dio-gen! Za Te ne bi imel vračajoči se Odi-sej »irracijernih puščic« (Odiseja XI. 601).

Zaključiti hočem!

Bil sem »komandiran« na koroško bojišče ob času, ko se je trudila Slove-nija, težko ogrožena in popolnoma za-puščena, da reši svoje razpršene otroke. »Ubogal sem« — vzlic temu, da nisem dobno obvladal slovenske fonetike. Ogroženi domovini, osobito v najtežjih njenih urah, se ne sme odrekat »zahrte-vane službe«. Na Koroškem so se zgo-dile velike pogreške, ki naj nam bodo v bodoče v pouk. Težke rane pokrivajo okrnjeno truplo globoko žaljučega ge-nija Slovenije (Plebiscit, Rapallo) jaz pa verujem na končno zmago in na dvig slovenske trobojnice! In če začujem še enkrat v svojem življenju gospodstvo trobento, se ji odzovem na novo: kot borilec, kot zastavonoša!

KONEC.

Albertini — Mussolinijev naslednik?

Iz Milana poročajo, da so se po-gledi italijanskega naroda zadnje dneve zopet obrnili na senatorja Al-bertinija, ki je glavni voditelj politi-ke najvplivnejše lista »Corriere della Sera«. Italijanski globoko in-formirani politiki zmernega značaja so že ponovno govorili med seboj o eri senatorja Albertinija, v katero bi se iztekel fašistovski eksperiment, če pojde od sedaj naprej vse lepo gladko.

Ti politiki argumentirajo tako-le: Fašizem nas je rešil komunizma, za kar zasluži našo simpatijo in za-hvalo. Fašizem nas hoče oprostiti bi-rokracije in kaste političnih intri-gantov. Želimo mu uspeha. Kaj pa potem, kadar izvrši svojo misijo? Noben državnik ne ostane na krmilu za vedno. Kaj nastopi potem, ako se po nekem času pokaže potreba, da se mora sistem izpremeniti? Za ta slučaj mislijo mnogi na Albertinija. On nikakor ni protiven fašizmu, to-da zahteva kot conditio sine qua non, da se podvrže zakonu in preu-redi v liberalno državo. Med Musso-linijem in Albertinijem obstoji ozko sorodstvo ciljev, toda oba moža se razlikujeta v vprašanju taktike. Mus-solini je rojen revolucionar, Alber-tini pa je temu najizrazitejši protiv-nik. »Corriere della Sera« se je od-ločno zavzel za to, da se ima po pre-vratu nastopiti ustavna pot in da se ne sme uporabiti načela o svrli, ki posvečuje sredstva.

V senatu je v svojem velikem govoru Albertini vzkliknil: »Gorje deželi, ako se Vaše delo ne posre-či!« S temi besedami je izrazil sena-tor Albertini mnenje onih, ki vedo, da sedaj pojde lahko vse na dobro ali pa na slabo. Kot dober Italijan želi fašistovski vladi popoln uspeh. Mussolini ima večino Italijanov na svoji strani, kajti Italijani vedo, da je sedaj vse odvisno od tega moža, od njegove energije, uvidenosti in umerjenosti. Albertini pa se ne za-dovoljuje samo s kritiko tega, kar se je zgodilo, marveč kaže novemu režimu tudi pota, da bi se zmanjšal riziko in olajšal uspeh. Najprvo mo-ra fašizem onim, ki hočejo resno so-delovati, omogočiti to sodelovanje. To se zgodi z opustitvijo diktature in revolucionarne taktike. Albertini soglašajo s Mussolinijem tudi v odklo-nitvi sedanje zbornice. »Corriere del-la Sera« in za njim Albertini zahte-va, da se sedanja zbornica, ki nima nikake pravice več do svoje eksis-tence, kolikor mogoče hitro razpu-sti in nadomesti z novim boljšim ljudskim zastopnikom. Saj so ven-dar fašisti pred svojim pučem zahte-vali takojšen razpust zbornice! Kaj se torej vlada obotavlja, ko je ven-dar ustavno upravičena in na teme-lju dosedanjih svojih izjav moralni-no obvezana, razpustiti zbornico!

»Ako pomeni Mussolinijevo mi-nistrstvo samo začasni zastoj nasil-nega režima, smo izgubljeni«. Alber-tini zahteva brezpogojno kapitulaci-jo fašistovskih bojnih sil pred drž-avo, popolno obnovo zakonitosti in svobode za vse. Vsaka posamezna akcija za notranje ali zunanje svrhe mora v bodoče prenehati. V novi ita-lijanski državi po tej krizi ne sme biti več »kakih legionarjev, ne skva-dristov in ne drugih akcijskih sku-pin, ki bi zahtevale zase državno avtoriteto in bi se postavljale izven zakona, da branijo in rešijo državo.

Zmerni za bodočnost Italije skr-beči Italijani se pridružujejo Alber-tiniju, ki je koncem svojega govora v senatu izrecno poudarjal, da bo za Mussolinija glavna preizkušnja re-formno delo, ki se ima izvršiti, da se sanirajo državne finance. Zato tre-ba poguma in sile. Država potrebuje novih davščin in mnogo državnih nameščencev, ki se jih lahko pogre-ša, bo odpuščanih. V tem delu se iz-kaže ne le veličina državnikov, mar-več tudi veličina Italije. Še č, ako to delo uspe, pride onih 500.000 mrtvih,

ki jih je Italija žrtvovala v vojni, do miru. Mussolini je uničil karikaturu liberalne države. Albertini duševni voditelj italijanskega liberalizma ga poziva, naj ustvari pravo liberalno državo.

Iz takih izjavanj zveni italijan-ski strah, da se Mussoliniju započeto delo ne posreči. Zaupanje do sebe je hotel Mussolini vcepiti Italijanom ob svojem nastopu, toda to se mu ni po-srečilo v taki meri, kakor je želel. Ozračje se čisti, menjavajo se nazo-ri in pripravila se delo za čas, ko od-stopi Mussolini bodisi po uspehu ali po neuspehu. Mussolini pa je pričel delati energično in širokopotezno. To se mu more danes priznati.

Položaj jugoslovenskih dijakov v Franciji.

Pred sedmimi leti je ustanovil g. Petrovič v Parizu s pomočjo srbske vlade in srbskega poslanstva šolski urad (Office Scolaire), od katerega so danes odvisni vsi jugoslovenski štipe-disti, ki prihajajo v Francijo študirat na razne visoke šole. Večina jih obisku-je medicinsko fakulteto, elektrotehnični inštitut in zavode za poljedelske stroje. 350 študentov je razdeljenih na raz-ne francoske univerze, mesečno dobi-vajo 450 frankov, razen tega se jim pla-ča šolnina in tiskanje disertacij. Lahko si mislimo, koliko stanejo mesečno ti dijaki, če se vsota preračuna v dinarje.

Pariski vseučilišni tajnik »L' Infor-mation Universitaire« (10, rue Boucher) prinaša v svoji zadnji številki svojim francoskim čitateljem pogovor z g. Pe-trovičem, ravnateljem našega šolskega urada v Parizu. Slednji je razložil ure-dniku težavni položaj naše mladine, ki je še mnogo hušji od onega, v katerem se nahaja francosko dijaštvo in ki ogroža intelektualne vezi med Francijo in Ju-goslavijo.

Francoska vlada je stavila v svoj proračun po velikodušni tradiciji iz leta 1916. kredit, iz katerega se daje gotovo število študentskih srbskim dijakom. Fran-cosko prosvetno ministristvo daje na ta način 80 študentskih, in razen tega so ti študenti oproščeni šolnine in vseh dru-gih taks. Za leto, ki se končuje, znaša ta kredit 300.000 frankov, pa je sedaj bolj, kot kdaj prej, nezadosten.

G. Petrovič je bil zaradi te zadeve pri naučnem ministru, g. Berardu, in mu je tudi povedal, da je jugoslovenski šol-ski urad v Parizu, ki ga vodi, edina ino-zemska organizacija, ki zares nadzoru-je dijake. Ti so skrbno izbrani in so po dobrem premisleku poslani v Francijo, če pa ne napravijo izpitov ali pa se na katerikoli način obnašajo nekorektno, se jim študentska takoj odvzame. Da bo mogla ta mladina nadaljevati svoje stu-dije, se morajo krediti, ki jih daje fran-coska vlada, najmanj podvojiti. Ju-goslovenska intelektualna elita je v tesnih zvezah s Francijo, a bati se je, da jih ne bodo privlekli radi nepremostljivih materialnih težav pogoji cenejšega živ-ljenja v Nemčiji.

G. Berard je obljubil, da bo pre-iskoval to vprašanje in da bo napravil potrebne korake pri svoji vladi. Želja g. Petroviča in njegove vlade je, da ostanejo jugoslovenski dijaki v Fran-ciji in da jih pride vsako leto več. Zato se ni samo obrnil na francoskega mi-nistra, ampak je poslal tudi spomenico članom parlamenta, v kateri poroča, kako velike vsote je žrtvovala tudi beogradska vlada za svoje dijake v Franciji: Njih število znaša 250 do 300, v šolskem letu 1921—22 se je zanje iz-dala vsota 2.290.570 francoskih frankov, za šolsko leto 1922—23 je predvidena vsota 1.773.460 frankov.

G. Petrovič skuša doseči, da se bo francoski kredit za naše dijake povečal od 300.000 na 700.000 frankov, vsoto, katero daje francoska vlada romunskim dijakom.

La Revue Universitaire topla podpi-ra ta predlog in pravi: »Vsega ni velika, a neizmerne bodo njene koristi. Upaj-mo, da bo parlament uvaževal prošnjo, ki mu je bila poslana.«

P. V. B.

NOV INCIDENT V CARIGRADU.

— London, 5. nov. (Izv.) »Reuter« javlja iz Carigrada: Včeraj se je dogo-dil nov incident. Turška policija je ho-tela zabraniti vkrcanje grških in ar-menskih beguncev, ki zapuščajo Cari-grad. Britanska posadka je zasedla ca-rigradsko in razpostavila stotnico, da je krila mirno vkrcavanje beguncev. Z oto-ka Samosa so prispeli begunci na neki francoski vojni ladji. Turška policija je zabranila izkrcanje. Zadevo imajo v ro-kah zavezniški komisarij.

Ameriški parlament.

— Washington, 4. dec. (Reuter) Redna seja kongresa je bila otvorjena. Prva seja senata je bila posvečena po-ročilu Hardinga o njegovi misli.

Dopisi.

— Naši fantje po deželi so na več krajih vsled vojske in fronte močno posuroveli. Ta žalostni, da-si neizbežni pojav je bilo opaziti povsod v prvih povojnih časih in razmerah. Zlasti pa v obmejnih naših krajih, kjer se je prav na gosto in debelo razvilo in razpaslo tudi tihotapstvo vseh mogočih vrst in načinov. Še sedaj prihajajo izza teh temnih časov pred sodbo in sodnike posamezni zelo žalostni slučaji, kjer se v zelo tragičnih barvah zrcali in odseva vsa posurovelost naših fantov, naše mladine vrnivše se iz fronte. Tako je tudi večrajša porotna razprava razgrnila pravi pravcati boljševizem, ki je zavladal tik za italijansko mejo, v vrhiškem okraju itd. Strah in trepet je zavladal v teh naših krajih, kjer so l. 1920 rogovili in razsajali zgubljeni mladenčji s fronte med mirnim našim domačim ljudstvom! Oboroženi z najrazličnejšimi puškami naskakovali so zlasti boljši kmete in družine na samotni, na gričih, kjer so slutili polne shrambe in dosti drugega plena in odnašali klobase, meso in prav vse kar so našli pri svojih naskokih preoblečeni v vojaške uniforme, pomazani po obrazih in govoreči v zelo grdem namenu neko mešanico, ki je s posameznimi besedami spominjala na srbski jezik. Tako so hoteli odvračati od sebe vsaki sum, kar se jim — kakor znano — je tudi posrečilo vsaj deloma med našim ljudstvom. No sedaj je tega domačega boljševizma več ali manj konec. Res je sicer, da niso še vsi ti grdi grešniki s svojo »frontarsko« razuzdanostjo prišli na dan in na sodbo. Še se mora najti in dognati na pr. storilce in hudodelce, ki so v tomišelskem kraju v samotni gostilni »pri Anzeljcu« umorili in vso zlomili ubogo dekle, ki so jo napadli samo doma ter jej po izvršeni tatvini itd. zavezali jezik za vedno s tem, da so jo poslali na — drugi svet! Ne dvomimo, da se naši gosposki vendarle posreči ujeti tudi te tičke, da se sploh odstranijo vsa ta nevarnost in precejšnji strah, ki je zavladal v teh sicer mirnih krajih. S tem pač izginejo ti zadnji preostanki vojne groze in posurovelosti, ki imata pač v prvi vrsti te naše domače »ravnarje« in zgubljene boljševiške — ovce na vesti. In vprašanje je, ali naj se tudi pri njihovi obsodbi, pri njihovi krivdi in kazni ne jemlje v višji meri v poštev ta glavni vzrok in njihove podivjanosti. Kazen 20 let ječe, ki se je izrekla v vseh teh slučajih je postavna in Bog ne daj, da bi se je hoteli dotakniti tudi z jedno besedo kritike. Toda, če pomislimo, da je vojska in fronta marsikakega našega kmetkega fanteta zoper njegovo voljo privedla in potisnila na hudodelsko pot in ga vrgla s tira poštenosti in poštene pohlevnosti moramo si pač priznati, da je postal tudi on žrtev splošne nesreče, splošne vojne zablode, iz katere se po našem skromnem mnenju ne bode rešil nikdar, nikdar več, ako mora, ako pride za celih 20 let v ječo in vso njeno znano in poznano — ožračje.

— Perilustracija Maribora. Pišejo nam: V Mariboru je, kakor znano, vse polno elementov, ki ne spadajo v mesto in ki zavzemajo s preplačevanjem že itak redka razpoložljiva stanovanja. Naiveč teh ljudi prihaja v mesto brez vsakega dovoljenja pristojnih oblasti. Le srečni slučaji so, ako pridejo v roke policiji. Na policijskem komisariatu samem je velik križ s prijavami in znano je, da na zasilnem uradu pri najboljši volji dostikrat ne morejo dati podatkov. Veliko strank je namreč mnenja, da niso primorane najemnikov ali gostov prijavljati tudi policiji, ako so dotičniki prijavljeni stanov. uradu. Tudi mi smo že opetovano opozarjali na nujno potrebo sistematične perilustracije. Navadno se vrše perilustracije od strani kake oblasti, ne da bi zato vedela kaka druga oblast. Zadnjo perilustracijo je izvedla mestna občina, ampak samo radi stan. davka in še to jako pomanjkljivo. Perilustracijo so vršili večina dijak, ki veliko stanovanj niti niso videli, vendar pa so vsa stanovanja natančno popisana in zmerjena, in to naj služi sedaj kot podlaga za novi stanovanjski davki. Kakor obično, namerava sedaj pokra-

jsna uprava sama izvesti po vseh za to poklicanih oblastih, katerim naj se pritegne tudi drugi na tem polju delujoči faktori (Mar-Stan, Društvo najemnikov, Produktivna liga itd.) res natančno perilustracijo od hiše do hiše. Ta perilustracija bo odkrila mnogo stanovanj in odpravila mnogo takih elementov, ki so le v škodo prebivalstva v Mariboru.

— Eksplozija v Mariboru. Iz Maribora nam pišejo: Ko to pišemo, bo poteklo že osem ur, od kar se je zgodila nesreča, na katero smo opetovano in seveda brezuspešno opozarjali. In še vedno stoji pred hišo št. 18 z napisom Dragotin Čutič, puškar, množice radovednih, ki bi najraje udrili v vežo, pa jim policijska straža zabranjuje. Ta strašen dogodek naj bi bil prst božji vsem tistim, ki trpe po mariborskih dvoriščih take delavnice in skladišča, ki spadajo že zdavnaj na varno izven mesta. Nad dogodkom ogorčena javnost odločno zahteva, da bo konec nesrečni politiki prevleka tolerance na strani tistih, ki nosijo odgovornost za javno varnost imetja in življenja. Maribor ima še polno takih zakonitih skladišč z gorljivim, oziroma eksplozivnim blagom, katerega razne nemške in židovske trdnje po firmo jugoslovenstva skrivajo po dvoriščih starega mesta. Ena takih ulic je Slovenska ulica in celo predmestje ob Dravi in Koroški cesti. V Slovenski ulici je cela vrsta trdnj, ki se pečajo z eksplozivnimi olji, vsak otrok lahko vsako uro vidi, kako se izlaga in nalaga polni sodi bencina, petroleja itd. Če oblasti take trdnje malo primejo, si znajo takoj pomagati, da se skrivajo v drugem delu mesta, samo da jim ni treba zidati. Slučaj Čutič pa je še posebno značilen. Čutič je puškar, ki bi ne smel imeti cele zaloge smodnika pri sebi. Da pa ga je klub temu imel in sicer imel velike zaloge celo iz Avstrije utihotapljene, kdo nosi za to odgovornost? Kdo bo nosil odgovornost, ako izbruhne požar v onih delih mesta, kjer so skrite velike zaloge gorljivih mineralij. Ni bilo dovolj, da so tuje trdnje s svojimi pisarnami zasedle stanovanja, dovoljuje se jim še, da izrabljajo svoje skrite prostore za skladišča, ki bi se dali vporabiti za mala stanovanja. Kako je prišlo do eksplozije pri Čutiču, je v tem času še nepojasnjeno. Stranke, ki stannjejo na dvorišču, so slišale, da je ob 3. zjutraj nekdo prišel na dvorišče in šel proti delavnici in da se je čez kake pol ure vrnil in zapri vrata. Čutič je šel kakor navadno po 7. uri v delavnico in kmalu na to je bilo točno ob pol 8. slišati močno detonacijo, med katero je Čutič vpil proti ženi: »Reši me!« Bilo je že prepozno, kajti v tistem trenutku je eksplozija vrgla celo poslopje navzgor, oziroma narazen. Učinek eksplozije je bil strašen. Poslopje zraven delavnice, v katerem je bivala Ana Škrbinc s svojim 11mesečnim otrokom, mož je pa malo preje odšel na delo, je bilo razrušeno. Škrbinceva in otrok postala žrtve, ker se je zrušilo nanju tramovje. Žena je močno poškodovana tudi na glavi. Čutič sam je ves opaljen, težko ranjen na očesu, na roki in nogi. Rešil se je le vsled kritja pri nakovalu. Težko ranjenega je rešili oddelek, ki je prišel takoj na lice mesta, oddelek v bolnico. Z rešilnim oddelkom in domačim vred je vršila prvo rešilno delo tudi policija. Pozneje so prišli vojak, ki se razmetavalo, oziroma odnašalo tramovje iz razvalin. Pri tem poslu se je našlo mnogo iz Avstrije utihotapljene smodnika, bomb in ena ročna granata. Detonacija je bila tako močna, da so v hiši popokale vse šipe, izveržila ona na cesto. Slučaj nudi Mariborčanom mnogo gradiva za razpravljanje tudi v zvezi s ponesrečenim trgovcem Kostialom, katerega so nekako ob istem času mrtvega pripeljali v Zagreb, kjer bo pokopan. Pokojni Kostial je šel namreč dva dni popreje tudi v tem času prostovoljno v smrt, ker mu je Čutič branil poročiti svojo hčer. To je Kostiala gnalo v obupno smrt. V njegovih pisnih na svoje prijatelje je prosil, naj skrbje, da Čutič ne pride na njegov pogreb. Ta želja se mu je žalibog na pretresljiv način izpolnila.

JULIJSKA KRAJINA.

— Na višji trgovski šoli Revolteža v Trstu je bilo v letošnjem jesenskem zasedanju za doktorje trgovskih ved promoviranih 16 dijakov. Med njimi tudi Slovenec Alojzij Berčec, ki je imel nastopno disertacijo: Doprinos k proučevanju vprašanja vojnih škodnikov.

— Nova posvetovalna komisija za »odrešene« pokrajine je imenovana z odlokom 30. novembra t. l. Glavni namen ji je ta, da podaja svoje mnenje k predlogom o zakonodajnem izenačenju v novih pokrajinah. Izmed Slovencev je v tej komisiji posl. Virgilij Šček.

— V Opatiji je bilo tujcev lansko leto 3806, letos jih je bilo 7500. Pred vojno je prihajalo v Opatijo nad 50.000 gostov.

Kultura.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

DRAMA.

Cetrtek 7. dec. Idijot. Začetek ob pol 8 uri. Red D.
Petek 8. dec. ob 3. pop. Krojaček junček. Mladinska predstava. Izven.
Ob 8. zvečer Živi mrtvec. Izven.
Sobota 9. dec. R. U. R. Delavska predstava. Izven.
Nedelja 10. dec. ob 3 popoldne Krojaček junček. Mladinska predstava. Izv.
Ob pol 8. Idijot. Izven.
Ponedeljek 11. dec. Kralj na Betainovi. V spomin Cankarjevi smrti. Izven.

OPERA.

Cetrtek 7. dec. Brivec Sevilski Red E. Petek 8. dec. Carmen. Izven.
Sobota 9. dec. Tajnost Red B. Nedelja 10. dec. Gorenjski slavček. Izv.
Ponedeljek 11. dec. Zaprt.

— Iz gledališke pisarne. Gg. abonenti se uljudno vabijo, da plačajo tekom tekočega tedna drugi obrok. Uradniški abonenti, ki niso še plačali tretjega obroka, se nujno napošajo, da to store zanesljivo še tekom tekočega tedna. — Uradniške vstopnice so veljavne le v zvezi s slikami, katere je treba pokazati vselej z vstopnicami vred biljetu.

— Dramska sekcija »Preporod« gostuje na odru Sokola v Mostah dne 8. t. m. z burko »Napoleonov samovar« in z veselico »Ženitev« dne 10. t. m. pa z dramo »Mraka«. Začetek ob 8. uri. Cene običajne.

— Oton Zupančič: Mlada pota. V založbi »Jug« v Ljubljani je izšla tedni velika izdaja Zupančičeve zbirke: Mlada pota. Knji go krase risbe akad. slikarja Gvidona Birla ter je najprimernejše darilo za Božič. Knjiga se dobiva v knjižarni »Jugoslav. Matice« na Kongresnem trgu (poslopje Filharmonične družbe) in stane trdo vezana 16 Din.

— Kurz iz zgodovine umetnosti, obstoječ iz 12 predavanj, ki ga priredi umetnostno zgodovinsko društvo v seini dvorani bivšega deželnega dvorca, se prične v soboto dne 9. decembra ob 6. zvečer z uvodnim predavanjem univ. doc. dr. V. Melčeta, ki bo kot prvo uro prešel na umetnost v Atenah v Periklejevem času. Vstopnice za cel ciklus 12 predavanj se dobe v prodajalnah Tiskovne Zadrage v Prešernovi ulici in Nove Založbe na Kongresnem trgu po 30 dinarjev. Vstopnice za posamezna predavanja se bodo dobile pri vstopu po 5 Din.

Glasbeni vestnik.

— Koncert g. Julija Betetta. Ljubljanka je znano našega najboljšega pevca po zaslugi ceniti in zato je pretrgana trditve nekaterih gospodov ocenjevalcev, da je bila ob priliki koncerta g. Betetta filharmonična dvorana le pičlo napolnjena. Seveda k takim intimnim glasbenim prireditvam ljudje ne dero, saj se podaja tu umetnost, ki je iz vsega početka namenjena le ozkemu krogu razumevalcev. Koncert sicer ni bil razprodan, a poslušalcev je bilo vendarle prav častno število. Zdi se mi, da niti Poljakova, taka odlična, svetovna umetnica, ni imela ob svojem koncertu kaj prida več poslušalcev kot g. Betetta. Program, ki sta ga g. pevec in g. Dana Golia-Koblerjeva izpolnila, je zahteval od obeh najodličnejše pevke in umstvene vrline. Pesmi teh glasbenih smeri in teh refleksivnih tekstovnih snovi so s pridom dostopne le visoko naobraženim umetnikom s tanko čutečo dušo, priključno do dna tega, kar hočejo povedati pesnik in skladatelj. Gospodu Betettu leži ta stran glasbene umetnosti najboljše in za to si je sestavil cel program takorekto v enem slogu, navzlic temu, da se nme pokazati prav odlično tudi z druge strani, kakor dokazuje v »Sevilskemu brivcu«. Odveč bi bilo pripomniti, da smo bili poslušalci in Betettovi čestitki z njegovim koncertom iskreno zadovoljni, želeč našega ljubljana slišati še in še. Istotako se je izkazala g. Dana Golia-Koblerjeva kot fino čuteča spremljevalka ter v dveh solotočkah virtuozna pianistka. Višek večera za g. Betettovo umetnost je bilo Korngoldovo »Mrtvo mesto«, — ne toliko morda po svoji glasbeni vsebini, kakor po vzornem pevčevem prednosanju, in V. Novakova klavirska skladba »Morje« iz ciklusa »Pau«. Posebno pozornost pa je vzbujalo troje samospetov Škerjančevih, ki so se odlikovali zlasti vsled svojega pretega in harmonično na vsi moč zanimivega klavirskega parta. Pesmi zavzemajo mesto v široki internacionalni fronti, a stopajo tam v najprednejših vrstah; v naši glasbeni literaturi pa morebiti zavzemajo najvišjo stopnjo.

Turistika in sport.

— Smučarski nabor. Vsi smučarski novinci, dečki in deklice, ki nameravajo vstopiti letos v smučarski tečaj za novince, morajo biti potrjeni, da so zdravstveno za to sposobni. »Jugoslav. zimskosportski savez« pozivlje s tem vse klube: da prijavijo najkasneje do 15. t. m. vse 14-letne smuč. novince, na kar bo določil JZSS naborni dan uro in kraj, kjer jih bo iz posebne prijaznosti brezplačno preiskal sportu velenjakonjeni g. primarij dr. Ivan Jenko.

— Oskrba oz. oskrbnice za kočje na Veliki Planini, zmožnega potrebnega dela, išče za čas od 20. decembra do 15. aprila Jugoslav. zimskosportni savez ter je vpisati na njegov naslov vse tozadevne ponudbe najkasneje do 15. t. m.

Sokolstvo.

— Izjava. V zadnjem političnem boju v Ljubljani so vključili opozitivam vlačili Sokolstvo v politiko. Starešinstvo Jugoslovenskega Sokolskega Saveza obžaluje to dejstvo, ki je proti načelom naše organizacije. Starešinstvo Jugoslovenskega Sokolskega Saveza je v tem oziru izdalo na podrejene enote poseben ukaz, da mu vsak tak posamen primer v svrhu sokolsko-pravnega disciplinarnega postopanja takoj naznani. — Starešinstvo Jugoslov. Sok. Saveza.

Narodna odbrana.

— »Grenzlandwoche«. Kaj ne, čudna beseda? A morala bi tudi nas zbuditi na delo za naše obmejne kraje. Pod imenom »Kärntner Grenzlandwoche« (Koroški teden za obmejne pokrajine) pride vsa nemška bojna društva od 3. do 10. decembra velike agitacije in denarne zbirke po celi Koroški. Sodeloval bodo sledeča društva: nemški »Schulvereine«, »Südmark«, »Kärntner Landesmannschaft«, »Heimatsdienst«, »Verein der Sudetendeutschen«, »Bund der Miesstaler« (Mežiška dolina je jugoslovenska, a ima take rogovileže!), »Verein der Gottscheer« (Kočevarji so menda tudi še naši državljani!), »Andreas Hofer Bund« (Tirolci), »Turnvereine«, »Volksbildungvereine«, »Märzklube«. — V pozivu pravijo med drugim: Obmejna dežela je pokrajina boja. Tu na južni meji nemške domovine hočemo postaviti močan jez. Mladina in šola sta naši najsvetejši trdnjavi, zato je naša najnujnejša zapoved, da te dve trdnjavi neprestano utrjujemo. Darovi našega tedna se porabijo v prvi vrsti za šole, v katerih se še danes poznajo poškodbe iz jugoslovenske dobe. — Hinavci, lažnjivci! Nikjer ni jugoslovenske vojskosti niti med vojno tako barbaro gospodarilo, kakor je to storila nemška vlada v mirnem času. Ko so morali Nemci izprazniti Libelče, porabili in odnesli so iz šole in uradov prav vse, celo okna in peči. — Nas pa naj »Grenzlandwoche« zbudi iz letargije, da se začnemo bolj intenzivno brigati za naše obmejne kraje, posebno za šolstvo, kakor tudi za naše zaslužene brate sploh. To storimo, ako krepko podpiramo naši obrambni organizaciji: Jugoslovensko Matico in Družbo sv. Cirila in Metoda.

Izpred sodišča.

— Strahovalec na Vrhniki pred poroto. Včeraj se je pred poroto zagovarjal leta 1895. v Dragomeru rojeni Anton Čuden, hlapec v Podkraju pri Vipavi. Anton Čuden je delomčen in tujeje imeti skrajno neveren človek in kot tak si je vedno pridaval primke »bolševiki«. Njegovo življenje po prevratu je takorekto ena sama veriga drznih ropov, vlovov in tatvin. Bil je že tudi večkrat predkaznovan. Čuden je takoj po prevratu zbral družbo šestih tovarišev, s katerimi je strahoval celo vrhnjsko okolico. Dne 15. februarja 1920 so obiskali poslastika Janeza Kavčiča v Planinici. Prišli so kot »revizorji« in zahtevali, da se jim odpre. Ko je Kavčičev brat Jože vse prestrašen odprl vrata, so skočili v vežo, eden mu je nastavil puško na prsa in zahtevali so, da jih pelje k gospodarju. Nato so trile roparji odšli pod streho, trile pa so strážili v veži. Prediskali so celo hišo in odnesli 3016 kron denarja in raznih predmetov in živil, vse skupaj v vrednosti čez 10.000 kron. Nato so pohajali. V noči od 5. do 6. marca so vlomili na Brezju pri Dobrovi pri Frančiški in Mariji Tehovnik. Grozili so s karabinkami in zahtevali denar. Tunkal so odnesli raznih predmetov za nad 21.000 kron. V isti noči so nato še vdrli pri Lovru in Frančiški Bruner v Zaklancu in pri Andreju Lončarju ter Jožetu, Marliji in Frančiški Velkvarji. Prvemu so odnesli hleb kruha, pri ostalih pa so odnesli za 2661 kron raznih predmetov. Anton Čuden je nato še izvršil več »soloakcije«. Tako je v Dragomerju 25. marta t. l. obiskal hlev Josip Kavčiča in odjedal konja in kobilu, vredna 50.000 kron. Lopovi so delali s takim terorjem, da se jih je bala vsa vrhnjska okolica. Orožniki so jim pa bili vedno za petami in tako se je posrečilo, da so štiri člani dičnih »bolševikov« kmalu prišli. Čuden in njegov brat Matija pa sta pobegnila preko meje. Stripersna detelja je bila pred zadnjo poroto obsojena in sicer truje po 20 let ječe, eden pa na 15 let. Čuden je bil pa kmalu, ko je konja prodal, zasačen in danes se zagovarja glavni »apašev« pred ljubljansko poroto. Njegov brat pa se še vedno skriva nekje v Jul. Krajin. Razprava se je nadaljevala ob 16. Tekom dneva je bilo zaslisanih okoli 13 prič, ki so za obtožbenca izpovedale zelo obtoževalno in ga slikajo kot glavnega krivca.

Čuden je vsa svoja dejanja čisto priznal, zanikal pa je, da bi bil izvršil tatvino konj pri Josipu Kavčiču v Dragomeru. Prodal pa je 2 konja za 32.000 kron svojemu gospodarju Sajovicu, za katere pravi, da jih je pošteno kupil. Porotniki so vseh 14 stavljenih vprašani sozlasno potrdili. Sodni dvor je nato obsodil Čudna na 20 let težke ječe. Kazen je odmerjena v največji izmeri in strogosti, ki jo določa zakon za take slučaje in je bila usoda obtoženca že itak preje zapečatena, ker je bil on glavni kolovodja in so bili trije njegovi sokrivci pred prejšnjo poroto obsojeni na enako število let.

— Detemor. Porota je 6. t. m. razpravljala o detemoru Martie Lotošek iz Merčnega sela pri Kozem, ki je rodila brez vsake pomoči popolnoma na skrivnem dete moškega spola ter je zadavila. Truplo je potem blizu hiše zakopala. Obtoženka je ves čas razprave tajila svoje dejanje in izja-

vila, da je otrok kmalu po porodu umrl, nakar ga je iz strahu pred vaščani zakopala. Sodna izvedenica dr. Mayr in dr. Trauner sta izjavila, da na otroku ni bilo opaziti nikakih posledic nasilstva. Porotniki so vprašanje glede detemora zanikali, potrdili pa vprašanje glede malomarnosti pri porodu. Lotošek je bila obsojena na tri mesece zapor. Kazen je že prestala.

— Uboj. Drugi slučaj 6. decem. je bila obravnava proti pripravniku finančne straže Franu Hofmanu iz Železnikov. Hofman je dne 2. oktobra, ko se je vračal s prijateljem Pokornom od veselice, ki se je vršila na Praprotnem, na cesti za bajonetom napadel kmečkega fanta Janeza Benedika in ga sunil v srce, da se je mrtvec zgrudil na tla. Hofman je med potekom cele razprave svoje dejanje tajil, vendar je priča Pokorn pod prisego izpovedal, da je videl Hofmana, kako je vhitel bajonet nad Benedikom. Kravati bajonet je nato obrisal v travo. Bil je takrat zelo pijan. Porotniki so vprašanje glede krivde uboja potrdili z 8 : 4 glasovi in je bil obtoženec obsojen na dve leti ječe. Porotno zasedanje se seje je bilo s to razpravo zaključeno.

Personalna unija med Jugoslavijo in Grško?

Simptomatično je, da se na Grškem vselej, kadar se nahajata država v težki krizi, ponavlja načrt, da bi se ustvarila personalna unija med Jugoslavijo in grško kraljevino. Pred leti, ko so na Grškem strmoglavili Venizelosa, se je že rodila misel, ako bi ne kazalo, da se združi država Helenov v personalno unijo z jugoslovensko kraljevino. Takrat je ostalo vse samo v načrtu. Sedaj, ko preživlja Grška novo krizo, morda najtežjo, odkar obstoja, se je znova porodila misel, da bi se morda kriza naložje odstranila na ta način, da se ponudi grška krona jugoslovenskemu kralju Aleksandru.

O tem interesantnem pojavu prihajajo iz Aten te-le vesti: »Obsodba princa Andreja je napravila silen vtis na kralja Gjorgija. V dvornih krogih se trdovratno vzdržuje vest, da se namerava kralj Gjorgije odpovedati prestolu in zapustiti Grško. Najožji privrženci kraljevske rodbine vplivajo na kralja, da naj zapusti Grško, ker sicer ni varen, da ga ne zadene ista usoda, kakor ustreliene ministre. V zvezi z eventualno abdikacijo kralja Gjorgija se širijo vesti, da se javlja v krogih grških revolucionarjev pokret, ki meri na to, da se ustvari personalna unija z Jugoslavijo na ta način, da se ponudi grška krona kralju Aleksandru.«

Temu pokretu posveča veliko pozornost zlasti beografsko časopisje. — »Vreme«, ki je notorično v ozkih zvezah z ministrstvom zunanjih del, priobčuje članek, naslovljen »Personalna unija z Grško«. V tem članku izjavlja: »Sporedno s teško krizo v državi se pojavlja pred Grško druga težja nevarnost, ki prihaja od zunaj. Dosti je, ako se vzame v roke zemljepisno karto, da se vidi, kako neprimordne in umetno prirojene so grške makedonske meje napram dvema severnim državam: Srbiji in Bolgariji. Grška je namenoma ostavila svojo nogo pred izhodom na morje svojima severnim sosedinjam. Takšno stanje se more vzdržati samo začasno in čisto gotovo je, da se pojavi v bodočnosti pri njenima severnima sosedinjam težnja, da prodrata na morje. Pametni in trezni ljudje morajo v svojem hladnem preudarku priti do zaključka, da je samo taka revizija balkanskih mej v stanju, da ustvari trajno in ustaljeno atmosfero mira in reda na Balkanu, ki bo odgovarjala prirodnim zakonom narodnega razvoja.«

Morda so prišli činitelji, pri katerih se je pojavila ideja personalne unije med Jugoslavijo in Grško, da tega zaključka po takšnem hladnem razmišljanju, morda, da se je v njih pojavila ta ideja v pojačani realni obliki zlasti ob misli, da bi se severni sosedje nekega lepega dne vendar le lahko izmirili in sporazumeli ter opiraje se na primitivno moč zdravih narodov navali kot legendarni vihar na jug k morju. Zares, Grška lahko računa, da so njene makedonske meje sigurne samo dotlej, dokler se nahajata oba slovenska balkanska naroda v krvnem neprijateljstvu. Toda čim to sovraštvo izgine, vise v zraku tudi grške meje v Makedoniji.

Govoreč o načrtu personalne unije same, prihaja članek od tega-le zaključka: »Vprašanje je sedaj, kakšno stališče naj zavzamemo napram temu načrtu. V prvem trenutku bo vsak državljani prišel do zaključka, da je v našem interesu, da odbijemo takšno ponudbo. Pod živim vtiskom naših notranjih težkoč se pač zdi vsakomur izmed nas, da bi bilo lahko miselno misliti na takšne skrbi in brezena, ki bi si jih naprtili na rame z raztrojeno Grško. Ker smo globoko miroljubni in nimamo nobenih osvojevalnih težni, bi smatrali vsako tesnejšo državno zvezo z Grško kot nevarnost za svoj lastni obstanek. Ako pa se nekoliko globlje pomislimo, lahko morda postane ideja personalne unije z Grško interesantna predloga, velike pesmi bodočnosti, ki bi se naj ustvarila v daljnih časih bodočnosti, a to je konfederacija balkanskih držav.«

Dobi se po vseh boljših trgovinah z usnjem ter na veliko pri:

Berson-Kaučuk d. d., Zagreb, Wilsonov trg št. 7.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 7. decembra 1922.

— **Katastrofalni volilni red za štajerska mesta.** Iz Celja nam pišejo: Naša javnost doslej ni vedela, da velja volilni red, po katerem so se izvršile občinske volitve v Ljubljani, tudi za vsa takozvana avtonomna mesta v Sloveniji, torej tudi za Maribor, Celje in Ptuj. Ljubljanske volitve so ji v tem pogledu odprle oči. Sedaj se zaveda, da je za slovensko stvar v teh mestih ta volilni red naravnost katastrofalnega pomena. Kdor količkar pozna razmere v teh štajerskih mestih, ve, da so s tem volilnim redom na široko zopet odprta vrata Nemcem in nemčurjem in se jim je znova dala ne samo možnost, marveč celo gotovost, da zopet zagospodarijo kot absolutni gospodarji v občinski upravi teh mest. Uvažujoč to, se z začudenjem vprašujemo, kako je mogoče, da niso poklicani faktorji, ki so krojili ta volilni red, nič premislili, kako usodepolne posledice lahko ima taka volilna reforma za štajerska mesta, ki so še vedno, ne prikrivajmo si tega dejstva, po večini, ako ne nemska, pa vsaj nemškutarska? Ako bi ti merodajni činitelji le količkar previdarji faktični položaj, bi morali priti do zaključka, da se pravi naravnost ubiti slovenski živelj v Mariboru, Celju in Ptuj, ako se daje tem mestom tak volilni red, kakršen je bil zvarjen za Ljubljano. Kje je bil poslanec dr. Kukovec takrat, ko se je delal ta volilni red? Ali je sploh proučil ta volilni red? In ako ga je, kako to, da ni takoj protestiral proti njemu in zahteval, da se ne uveljavi taka volilna reforma, ki mora imeti za slovensko stvar v štajerskih mestih katastrofalne, naravnost usodne posledice? Ali morda celo ni vedel, kakšen usodepoln udarec se pripravlja za narodno stvar v štajerskih mestih? V prvem, kakor drugem slučaju je njegova krivda očitna. Zato je tudi samo on odgovoren za posledice tega z neverjetno lahkomyšelnostjo ali pa s kaznjivo brezvestnostjo izvršenega dejanja.

— **Sodba o ljubljanskih volitvah.** »Slobodna Tribuna« piše z ozirom na ljubljanske občinske volitve med drugim: »Volitve v Ljubljani, odločitev Hrvatskega bloka, demisijski Pribičevićev vlade so trije momenti, ki se javljajo skoro istodobno in ki označujejo sedanjí položaj. Ljubljana, srce in mozeg slovenskega dela našega naroda, je z ogromno večino obsodila lažljivo in koruptivno politiko onega dela demokratov, ki se zbirajo okrog »Jutra«, Žerjavi in mladincev, teh javnih pomagačev Pribičevićev politike in teh javnih krivcev nesporazumljenja in nezaupanja med Srbi in Hrvati... Ljubljana, ki je bila predestinirana, da bi bila središče zdrave demokratične politike v Sloveniji, je obsodila te lažnjive in koruptivne izkoriščevalce demokratične politike. Onih 292 glasov, ki jih je bilo oddanih za »Jugoslovensko zajednico«, je prvo močnejše uveljavljenje zagrebških kongresistov v konfliktu z laži-demokratizmom. Dasi niso somišljeniki »Jugoslovenske zajednice« izvojevali popolne zmage, vendar je ta afirmacija močna in častna... S svojo pogubno politiko so ljubljanski mladinci spravili trdnjavo slovenskega svobodništva v roke klerikalcev, združenih s komunisti. To je edini uspeh »državotvorne« politike...«

— **Jubilej »Glasbene Matice«.** Beogradsko »Vreme« javlja: »Marko Čar, inšpektor umetniškega odelenja, je odpotoval v Ljubljano, da prisostvuje slavnosti 50-letnice ljubljanske »Glasbene Matice«.

— **Kolo jugoslovenskih sester.** »Slovenec« nas ironizira, zabavlja na nas in nas izziva. Ne bomo odgovarjali, niti na njegova, niti na kakršnokoli si bodi zasmehovanja. Strankarstvo in polemika nista v našem programu, pač pa dobrodelnost in samo dobrodelnost.

Pojdite in vprašajte onih sto in sto revežev, katere smo obdarovale, one sirote, kojim smo pomogle, deco, katero smo oblekle, ali smo kdaj v kakšnem slučaju vprašale, kateri stranki pripadajo! Odbor Kola se ozira edino in samo le na revščino in potrebo onih, ki iščejo pri njem podpore, zato nas boli in žalosti, da se more kdo spodkati nad tako človekoljubnim društvom. Dasi nas boli, vendar bomo odslej molčale na vse napade; pojdemo po dobro začetni poti naprej, mesto nas pa naj govore in pričajo naša — dejanja, naša dobra dela.

— **Meščani! Ferjalni Savez, nepolitčna organizacija dijakov, profesorjev in učiteljev, pospešuje v zmislu svoje ideje medsebojnega zblizanja in ujedinjenja počinjskega potovanja, ki naj članom, predvsem dijaštvu, omogočijo znebiti se predšolskih potom osebnega spoznavanja, širiti naobrazbo in krepi ti znanja in zdravje. Društvo se opira pri tem na one, ki hočejo z dejanji dokazati, da jim je blagor mladine in države na srcu. Lokalni odbor F. S. v Ljubljani snuje »Mestno Udrženje F. S.«, ki ga naj tvorijo vsi člani, predvsem pa člani dobrotniki-meščani. Zato vabimo Vas vse, brez razlike stanu in političnega mišljenja, da se udeležite ustanovnega občnega zbora, ki se bo vršil na praznik, 8. t. m. ob 10. v poslopju drž. realke v Ljubljani, da se osebno prepričate o pomenu Ferjalnega Saveza in mu pomorete, bodisi z osebnim sodelovanjem v organizaciji, bodisi kot član-dobrotnik na ta ali oni način.**

— **Daleč od svoje domovine** in svojih dragih umrl je ruski visokolesec Mihail Polferov v tukašnji državni bolnici na posledicah nezdravega stanovanja. Pogreb 21letnega mladencega se vrši v petek ob 14. iz bolnice. Da ne bo šel osamljen svojo zadnjo pot, prosimo slavno občinstvo, posebno pa naše žensstvo, da se udeleži pogreba in prinese seboj kako cvetko. — **Komilité za oskrbo ruskih akademikov.**

— **Smrtina kosa.** V Ljubljani (Spodnji Sisk) je umrl g. Vilj. Dragotin Steindl, kr. ravnatelj tobačne režije v poklju. Blag mu spomin!

— **Vojvodina Mecklenburg se seli iz Vagenseperke na Nemško.** Na to opozarjamo vse one, katerim je izročena skrb za naše zgodovinsko važne spomenike (izkopnine i. dr.), ki jih ima zbrane imenovana gospa in kateri so v nevarnosti, da izginejo v sovražno tujino. Baje je na ljubljanskem glavnem kolodvoru ali kje v Ljubljani shranjena priljaga te aristokracije, ki naj bi se takoj pregledala, da ne bomo zopet gledali za izgubljenimi predmeti naše domače zgodovine. Pregledale naj bi se tudi inventarizovane starine na gradu Vagenseperku pri Litiji, če je vse na mestu in v redu.

— **Povečanje in preureditev brivskega salona Aleksander Glud na Kongresnem trgu** je izvršena. Urejen je poseben kabinet za dame glede manikure in masaže na električni obrat. Povečana je tudi zaloga parfuma in toaletnih potrebščin. Urejen je večji salon za potrebo cenjenih gostov.

— **Zaprta cesta.** V soboto popoldne bo dohod s Ceste na Južno železnico k skladišču Južne železnice zaprt za tovorne vozove. Dovož bo mogoč samo iz Metelkove ulice.

— **Razširjenje selske dostave pri pošti Kranj.** S 27. oktobrom t. l. je bila uvedena pri pošti Kranj selska dostava vsak ponedeljek, torek, četrtek, petek in sobota tudi v sledečih krajih: Kokrica, Bobov, Srakovlje, Tatinec, Čadovlje, Trstenek, Goriče, Letence, Zg. Tenetiše, Sp. Tenetiše in Milaka.

— **Krajevna imena.** Jedna prvih skrbi nove italijanske vlade je bila posvečena določitvi uradnih italijanskih imen občinam in drugim krajev in anektiranih pokrajinah. 3. nov. je kralj podpisal odlok, ki obnavlja imena občin in drugih krajev v novih pokrajinah. Da so ta imena grdo popačena, ni treba še posebej pribiti.

— **Kako so slavili narodni praznik v Mariboru.** Pišejo nam: Letošnji praznik ujedinjenja v Mariboru je moral z žalostjo navdati vsakogar, ki je videl prve te praznike v Mariboru. Kakšno navdušenje prvo in še drugo leto! Takrat je vse, kar je čutilo slovensko, javno manifestiralo in se veselilo zgodovinskega slavlja ujedinjenja vseh treh bratov. Glavni trg je bil poln vojaštva. Šolske mladine in tisočev navdušenega ljudstva. Raz balkon mestnega magistrata so množico pozdravljali razni odlič-

ni govorniki v uniformi in civilu. Povsod, kjer bivajo Slovenci, se je to javno kazalo, saj po zastavicah raz okna, ako niso smeli razčesiti zastav raz hiš nemških lastnikov. Po slovesni službi božji v stolnici se je vršila velika vojaška parada. Se lani je tudi mnogo Nemcev pokazalo, z zastavami, da hočejo biti »staattreue« in lojal. In letos? Letos se do zadnjih dni niti ni vedelo, ako bo vlada zopet priredila svoj elitni ples. Od poklicane strani nobenih pozivov, oziroma vabil, naj se mesto za ta dan okraši z zastavami. Sele predzadnje dni je okrajno glavarstvo razpošiljalo vabila na elitni ples. Mesariji in branjeve so pač upale, da jim bo na praznik vojaštvo zavzelo prostore na Glavnem trgu, vsled česar so se s svojimi stoinicami že na predvečer preselili na Rotovski trg. Pa kakor se je pokazalo, tega ni bilo potreba, kajti na praznik ni bilo nobenega vojaštva na Glavnem trgu, le podoficijska šola je stala med maso v stolnici pred cerkvijo. Pač pa je bila služba božja zelo dobro obiskana, to pa radi krasnega petja, pri katerem je vzbujal posebno pozornost solo-sopran in solo-tenor. Po maši naj bi se bile vršile poklonitve pri okrajnem glavarstvu. Ker pa to ni bilo nikjer obkavljeno, se je oglašilo le razmeroma malo število gratulantov, ki so se vpisali v to pripravljeno knji-go. Po mestu je bilo videti malo zastav. Izostale so tudi hiše nekaterih znanih uglednih Slovencev. Od Nemcev je bil spekulativni Scherbaum menda edini, ki je razobešil zastavo. Delo po trgovinah in podjetjih je počivalo. Gotovo pa je, da bi naše jugoslovensko ljudstvo manifestiralo, da bi bil kdo skrbel v taki meri za to, kakor se je skrbelo prva leta. Na tujca je napravilo le-tošnje praznovanje čuden, na naše rodoljube, ki so prihajali ta dan z dežele v mesto, pa mučen utis. Kam vodi ta brezbriznost?

— **O tobačnih založnikih.** Zveza tobačnih založnikov nam piše. V Vašem cenl. listu št. 258 pod naslovom: »Trafiče in pomikanje tobaka« zvrča dopisnik vso krivdo na tobačne založnike. Ne spuščamo se v daljino prerekanje glede plačilazmožnosti založnikov in trafikantov. Gotovo je, da založniki redno naročujejo potrebno množino tobačnih izdelkov ter jih tudi redno plačujejo, včasih celo več tednov v naprej. Dognato pa je tudi, da ostajajo trafikante založnikom čisto za tobak na dolgu. Gotovo torej založniki ne plačujejo tobaka z denarjem, ki jim ga nanosijo trafikante, ampak trafikant, če že res plača kupnino pri sprejemu tobaka, je to plačal še le, ko mora založnik že za novo dobavo kupnino poravnati. Da bi primanjkovalo po zalozah in trafikah tobačnih izdelkov ne odgovarja resnici. Smoči sploh nikdar ni primanjkovalo, vsaj v zalozah ne. Pred par meseci je sicer parkrat zmanjkalo sport, najin. herc. domačega in tobaka za zvečenje, ker se ga zaradi pomankanja sirovin ali iz katerega drugega vzroka ni zadosti fabriciralo. Danes se tudi teh izdelkov dobi v poljubni množini. Če že v eni ali drugi zalogi tu in tam za eden ali par dni zmanjka ena ali druga vrsta izdelkov, še to ni založnikov krivda, temveč tiči vzrok v izvanrednem konzumu, v kvaliteti prej slabše zdaj boljše vrste, v transp. težkočah itd. V enem dnevu se ta nedostatek ne da popraviti, ker založniki ne stanejo v Siski, ampak celo po 30 kilometrov daleč od naših skrajnih železniških postaj. Opozarjamo na obvezano delstvo, da so dohodki založnikov tako nizki, da pri najboljši volji ne morejo po potrebnem vlačiti po zalozah milijonskih vrednosti. Vse te nedostake je itak že Zveza tobačnih založnikov Slovenije predložila monopolu, upravi ter v stvarnem in pravno utemeljen prošnji zaprosila, ne le za ureditev lastnih razmer, temveč tudi za zvišanje prejemkov trafikantov.

— **Nezgodbe.** Hinko Kmetec iz Trziča je v šoli pri telovadbi tako nesrečno padel, da si je zlomil desno nogo. — Josip Dežman, delavec pri lesni industriji »Vintgar« v Gorjah pri Radovljici, se je s cirkularno žago urezal v levo roko. — Fran Košač, strelni mojster pri rudniku v Trbovljah, se je pri razstrelbi premoga težko poškodoval. — Franc Trčku, kovarskemu vajencu iz Žirov, je pri delu padel železni drog na levo nogo ter mu jo zmečkal. — Janez Nagode, dinar iz Podolince pri Horjulu, je v gozdu sekal smreke. Pri tem mu je na zmurjenih tleh spodrsnilo, da je padel v jarek. Pri padcu si je prebil lobanjo. Njegovo stanje je zelo opasno.

— **Kino Tivoli.** Krasni naravni posnetki s potovanja angleške ekspedicije po »Divji Afriki«. Film, ki je večkrat pri snemanju združen s smrtno nevarnostjo operaterja, prikazuje floro in fauno v vsej tropični pestrosti in krasoti. Boj in lovi z divjimi zverinami, šege in običaji srednjeafriških narodov, prekrasne pokrajine okoli Viktorije jezera, Stanleyevi padci itd., vse to sugestivno vpliva na gledalce. Ker je film tudi poučljiv, bi bilo primerno, da si ga ogledajo zlasti šole.

— **Jugo-Avto d. z. o. z.** ki je sedaj nastanjena v lastnih prostorih na Dunajski cesti 36, izvršuje strokovno-solidno generalno popravila avtomobilov, predelovanje karoserij, lakiranje, ponikljanje itd., in prodaja sledeče svetovnoznane specialitete, katerih zastopstvo ima: Steyr-avtomobile, angleške B. S. A. motorje in bicikle, francoske Michelin Cable pneumatike, ameriki Vacuum olje mast in bencin, ima tovrne avtomobile za prevažanje tovarov. Razpolaga z novimi udobnimi garažami, katere oddaja stalnim strankam, vse po zmernih cenah. Vodstvo podjetja je v rokah prvovrstnih strokovnjakov in se občinstvu toplo priporoča.

— **Koncert v hotelu »Tivoli«** v petek, dne 8. decembra ob 15. do 21. ure. Domače jeterne, kravne in mesne klobase. Izvrstna vina letnik 1921. Godba dravske divizije! Vstopnina prosta. Se priporoča Vek. Dolničar.

— **Priloga.** Naše cenj. naročnike opozarjamo na prilogo v današnjem listu glede glavnega in poblaščenega prodajalca srečk državne razredne loterije Aleksandra R. Pavloviča v Beogradu, Jakšičeva ul. št. 15.

Najnovejša poročila.

Rezultat politične debate v demokratskem klubu.

— **Beograd, 7. decembra.** (Izv.) Demokratski klub je snoči ob 20. zaključil politično debato o notranji situaciji. Debate se je udeležilo veliko število govornikov. Zanimivi in značilni so bili argumenti srbijanskih demokratskih poslancev, ki so za sporazum s Hrvati. V parlamentarnih krogih so že snoči živahno razmotrivali rezultate te debate. Nekateri presojajo položaj zelo optimistično in pričakujejo, da na podlagi današnjih resolucij, ki jih ima izdelati resolucijski odbor, ne pride v demokratskem klubu do definitivnega razkola. V parlamentu pa tudi splošno naglašajo, da je ostal prestiž Ljube Davidoviča popolnoma aneektiran in da je njegov govor povsod vzbudil veliko pozornost, ker je iskreno in jasno navedel svoje cilje in težnje glede sporazuma s hrvatskim narodom. Ljuba Davidović še vedno živi v klubu popolno zaupanje. Vsak priznava, da je njegovo stremišenje za popolno konsolidacijo naše države in ojačenje državne moči pošteno, solidno in pravilno. Ne obstaja absolutno niti ena bolezen, da bi Ljuba Davidović doživel kakšne nesphe z današnjo resolucijo.

Poskus revolucije na Bolgarskem vrtuščen.

Bolgarski zemljoradniki premagali upornike. — Mobilizacija bolgarskih kmetov. V državi vlada red in mir.

— **Beograd, 7. decembra.** (Izv.) Iz Sofije so dospela zanesljiva in točna poročila, ki v bistvu potrjujejo prvotne vesti o državnem prevratu, ki so ga nameravali izvršiti »makedonstvujušči« pod vodstvom generala Proterova s pomočjo bolgarske meščanske opozicije. Načrt je bil v bistvu ta, da se strmoljavi sedanja vlada Stamboliškega in nadomesti z vlado meščanskega bloka. Zemljoradniška vlada je takoj odredila protiakcijo in mobilizirala svoje pristase, bolgarske kmete. Mobilizacijskemu pozivu so se odzvale velike množice kmečkega ljudstva. Velike mase kmetov, oboroženih z najprimitivnejšim orožjem, so prihajale s severne Bolgarske. Del teh dobrovoljcev je takoj odkorakal proti Kjustendilu, se spopadel z uporniki generala Proterova ter jih pognal v beg. Premagani uporniki so se oddaljili 20 km od mesta Kjustendila ter se nahajajo v bližini naše meje.

— **Sofija, 6. decembra.** (Izv.) General Proterov in četirski vojvoda Todor Aleksander sta bila podpirana pri svoji akciji od meščanskega bloka. Nameravala sta povzročiti državni preobrat, kar se jim pa ni posrečilo. Okoli 10.000 dobrovoljcev-kmetov je pod vodstvom četnikov Radimirova in Breznika odkorakalo na pomoč Kjustendilu, kjer so uporniki izvršili več činov osvetle nad pristasi zemljoradniške stranke. Z dobrovoljci je odhajal proti mestu tudi vojni minister Tomov. Dobrovoljci so se pri mestu spopadli z uporniki, ih premagali in pognali v beg. Osvojili so mesto Kjustendil in upostavili red in mir.

— **Sofija, 6. decembra.** (Izv.) Iz vseh krajev Bolgarske prihajajo množice zemljoradnikov so bile sprva v mestu mirne. Končno so množice bile razjarjene radi postopanja upornikov nad zemljoradniki v Kjustendilski okolici ter so začele napadati razne prostore in lokale, ki so bili last pristav meščanskega bloka. Kmečke množice so popolnoma demoleirale strankarske lokale demokratskega kluba, nato pa so začele pleniti in razbijati prodajalne in lokale solijskih meščanov. Danes je mesto popolnoma mirno. Vse trgovine so zaprte. Po ulicah se vane velike množice dobrovoljcev. Ker je vlada udušila upor v Kjustendilu, je danes pozvalo dobrovoljce, da se razidejo na svoje domove. Kmetije so sledili povelju vlade.

— **Beograd, 7. dec.** (Izv.) O poskusu državnega prevrata na Bolgarskem je izdalo tukajšnje bolgarsko poslaništvo kratko poročilo, ki slika razvoj vseh dogodkov. Dne 4. decembra je okoli 500 četnikov, oboroženih od makedonskega revolucionarnega odbora, izkoristilo slab položaj male posadke dobrovoljcev v Kjustendilu, napadlo mesto, je zavzelo in organiziralo svojo upravo. Ta čin je smatrali kot reakcijo na lojalno stališče bolgarske vlade napram svojim sosedom, je smatrali kot reakcijo napram odredbam, ki jih je bolgarska vlada ukrenila na meji proti komitašem.

Dne 5. decembra, naslednji dan, je vojni minister Tomov na če'u vojske in s pomočjo pristojalcev mesto zavzel in vzpostavil red. Doslej ni bilo javljeno nobeno nasilje. Zemljoradniške organizacije so nudile podporo sedanji vladi in zbrale okoli 10.000 dobrovoljcev proti komitom. Vlada doslej ni izrabila te pomoči in je poslala dobrovoljce domov.

— **Sofija, 6. dec.** (Izv.) Mir in red v vsej Bolgarski je vzpostavljen. V me-

stu je vladal zadnje dneve trepet in strah, posebno v krogih meščanskih strank.

Amerika pripravljena pomagati Evropi.

— **Pariz, 6. decembra.** (Izv.) »New-york Herald« javlja, da je predsednik Harding v odgovoru na Clemenceau-a izjavil, da je Amerika pripravljena in želi sodelovati pri upostavitvi miru in splošnega blagostanja vsega sveta. Kakor javlja dalje »Petit Parisien«, pa je Amerika tudi odločena, takoj odrediti pomoč, kakor hitro bi se začeli razvijati v Evropi tem tendencam nasprotni dogodki.

Nasprotni stališči Italije in Anglije glede Dardanel.

— **Rim, 6. decembra.** (Izv.) »Ides Nazionale« v daljšem članku izjavlja: Anglija ima načrt ustvariti v Canaku tako oporišče, kakor v Gibraltarju in Suezu. Temu načrtu pa mora Italija nasprotovati, ker ogroža nje interese. V nevarnosti so interesi Italije na Sredozemskem morju. Glede dardanelskega vprašanja pa Italija tudi ne more privoliti v rusko — turške zahteve, ker se s tem zavarujejo interesi Rusije za svobodno izhod na Sredozemsko morje. Italija zahteva enakepravosti na Sredozemskem morju, ker si hoče zavarovati svojo politično — vojaško bodočnost na tem morju in v vsem svetu.

ŠTEVILNI BEGUNCI ZAPUŠČAJO CARLGRAD.

— **Carigrad, 6. decembra.** (Izv.) Po dosedaj izvršenem šteju je zapustilo radi turškega prevrata mesto nad 110.000 Grkov, 35.000 Armencev, 12.000 Rusov, 7000 Judov, 6000 Turkov in 20.000 oseb drugih narodnosti.

CENE MESU NA DUNAJU PADAJO.

— **Dunaj, 7. decembra.** (Izv.) Na glavni tržnici so cene mesu večeraj znatno padle. Goveje meso: prednji del 6000 K in zadnji 5000 K. Tudi cene svinjskemu in telečjemu mesu so znatno padle. Cene so padle od 3000 do 4000 kron.

PAPEŽEVA INTERVENCIJA NA ORIENTSKI KONFERENCI.

— **Lausanne, 5. decembra.** (Šv. br. ag.) Apostolski nuncij v Bernu je izročil predsedniku orijentske konference noto, v kateri naproša Sveta Stolica za intervencijo v prilog preganjanim kristjanom Male Azije. Vatikan je prejel številna poročila o težkem položaju kristjanov.

Borzna poročila.

— **Zagreb, 7. decembra.** (Izv.) Zaključek. Devize: Curih 13.71, 13.81, Pariz 5.095, 5.145, London 330.50, 335.50, Berlin 0.85, 1.05, Dunaj 230.50, 233.50, Trst 362.—, 366.—, Newyork 73.—, 74.—, Budimpešta 3.10, 3.40. Valute: dolar 72.—, 73.—, lira 3.58, 3.62, češka kruna 229.—, funt sterling 328.—, —, švicarski frank 13.70, —, francoski frank 5.045, 5.015.

— **Curik, 7. decembra.** Današnja predborza: Zagreb 1.80, Berlin 0.063, Budimpešta 0.23, Dunaj 0.0075, Praga 16.81, Milan 25.45, London 24.28, Pariz 37.25, Newyork 5.3175.

— **Curik, 6. decembra.** (Direktno.) Zagreb 1.82, Berlin 0.0635, Praga 16.80, Milan 25.25, Pariz 37.05, London 24.215, Newyork 5.305.

— **Praga, 6. decembra.** Beograd 42.75, Berlin 0.3775, Milan 155.—, Pariz 220.—, London 143.20, Newyork 31.60, Curih 594.50.

— **Tečaj dunajske efektne borze dne 6. decembra.** Julistid 516.000, Credit 30.200, Severne železnice 9.800.000, Državne železnice 633.000, Alpinke 313.000, K. J. D. 1.300.000, Železo 1.165.000, Rima 277.000, Trboveljske 236.000.

Razne stvari.

• **Zveza z otroki oblagodarjev starišev na Dunaju.** V dvorani videmskega okr. urada se je vršilo te dni ustanovno zborovanje novega povsem nenavadnega društva. Zbrali so se številni stariši, ki imajo zelo mnogo otrok. V času, ko se odpuščalo uradniki, ko manjka na vseh koncih stanovanj in ko se draginja vspeja v fantastične višine, je položaj onih starišev, ki so oblagodarjeni z velikim številom otrok, naravnost obupen. Po raznih luknjah in tesnih kotih se skrivajo otroci takih družin. Na zborovanju se je zahtevalo, da se mora upoštevati število otrok pri plačevanju davščin in poklicani činitelji naj skrbje za primerna stanovanja, pa tudi za vrtove in zemljišča, kjer bi se naselile družine s številnimi otroki. Strašno je bilo pripovedovanje očetov in mater, koliko trpi njihova deca vsled sedanjih žalostnih socialnih razmer. Ženske so bridko jokale. Sestavil se je odsek, ki poskrbi vse potrebno, da stopi zveza v življenje in da bo mogla uspešno delovati.

Poizvetbe.

— **Zatekel se je pes volčje pasme star 8 mesecev, z znakom Vrhnika.** Odda se ga naj Sv. Petra cesta 48.

— **Pomagajte!** Na Selu pri Ljubljani se nahaja številna železničarska rodbina s petimi otročki, ki jim je mati po porodu bolehnna in če pohi, v največji bedi, bosi in nagi, brez kuriva in potrebnih živil. Daite, dobra srca! Upravičito sprejema, izkazuje in odpošilja mile darove prizadetim.

Nosite zaradi njihovih velikih prednosti PALMA kaučuk potpetnike in potplate

Gospodarstvo.

NAŠA TRGOVINSKA BILANCA.

Ministrstvo financ je začetkom meseca novembra izdalo statistično poročilo o izvozu in uvozu v letih 1919, 1920 in 1921. Statistični pregled za leto 1922 še ni povsem popoln. Ta statistični pregled, ki je bil dovršen 15. septembra t. l., podaja zanimivo sliko o naši trgovinski bilanci, ki je še vedno pasivna. Splošno je kolikor-toliko razveseljujoče dejstvo, da se je pasivna bilanca znatno zmanjšala od leta 1919. do leta 1921. Za zmanjšanje tega pasiva so bili pač merodajni gospodarsko - politični momenti in svetovna konjunktura.

Po statističnih podatkih generalne direkcije carin je bila trgovinska bilanca ta - le:

I. Leta 1919:	
a) uvoz	2.982.067,267 D
b) izvoz	686.845,040 D
tedaj pasivum	
II. Leta 1920:	
a) uvoz	3.465.819,272 D
b) izvoz	1.320.606,055 D
tedaj pasivum	
III. Leta 1921:	
a) uvoz	4.122.097,642 D
b) izvoz	2.640.737,562 D
tedaj pasivum	

Pasivum bilance se je tedaj leta 1920. zmanjšal za 150.009,019 D v primeri z letom 1919.

Zanimivo je dalje proporcionalno razmerje vrednosti izvoza in uvoza. Leta 1919. je znašalo to razmerje 23:100%, leta 1920. 38:100% in leta 1921. 59:100%.

Bilanci pasivum se je tedaj leta 1921. napram letu 1920. zmanjšal za 483.853,137 D in napram letu 1919. za 633.862,156 D.

Zanimivo je dalje proporcionalno razmerje vrednosti izvoza in uvoza. Leta 1919. je znašalo to razmerje 23:100%, leta 1920. 38:100% in leta 1921. 59:100%.

Včerajšnji semenj je bil precej dobro obiskan. Prignano je bilo 273 konj, 66 volov, 83 krav, 15 telet in 28 prašičkov za rejo. Boljše vrste vola so se prodajali od 24 do 26 K kg žive teže, II. vrste od 19 do 23 K. Krave I. vrste od 16 do 18 K. II. vrste od 10 do 14 K. Večina živine je bila prodana.

Zagrebski trg. Zagreb 6. dec. Cene v kronah za 100 kg postavno bačka, odnosno vojvodinska postaja notirajo: Pšenica (76-77 kg) 1600-1620, stara kornica 1350-1400, nova umetno sušena 1100-1200 v storžih 550-580, rž (73-74 kg) 1380-1450, ječmen za pivovarstvo 1500-1550, za krmno 1350-1450, oves 1100-1120, pšenični fižol 1450-1550, beli 1400-1500, pšenična moka »a« 2375-2425, »b« 2275-2375, »c« 2175-2275, za krmno 900-1150, drobni otrobi 700-800 debeli 900-1000. Tendence je neizpremenjena.

Zagrebski tedenski semenj. Zagreb 6. dec. Na včerajšnji tedenski semenj ki je srednje dobro uspel, je bilo prignano mnogo prašičev, posebno sremjskih. Kupci so bili največ privravniki, kjer je sedaj sezona, prodano pa je bilo mnogo blaga. Rogate živine je bilo prignano zelo malo, v splošnem 2 do 3 voli boljše vrste. Dovož sena in slivnega blaga je bil velik.

Cene v kronah so se gibale sledeče: Voli I. 36-38, II. 24-35, III. (bosanski) 18-24, krave II. 23-28, (bosanske) 16-18, teleta I. 74-76, II. 43-44, Svinje 74-76 (po privatnikih plačane do 80) II. 70, III. 60-62 za kg žive živali. Detelja 1000, seno 800-950, slama 450-500 za mtc. Cepljena drva 1650-1700-1800 za večji voz, žagana in cepljena 600-800 za manjši voz.

Novosadska blagovna borza 6. dec. Novi Sad 6. dec. Cene v dinarjih: Pšenica bačka 400, banatska 400, bački ječmen 275-280, bački oves 270-272,50, kornica bačka 190-212,50, beli fižol 355, pšenična moka »a« 275, »b« 550, »c« 520, otrobi 162,50.

K dopisu »Promet v Sloveniji in direkcija državnih železnic v Zagrebu« smo dobili iz železniških krogov sledeče pojasnilo: V členu navedeno večje število vozov, katere bi se naj dalo po gorenjskih in dolenskih progah depozirati, je mogoče le, ako se pri tem izjuga rednost in nevarnost prometa v obse ter osebna varnost potujočega občinstva posebej. Ugotoviti moram, da bi bilo v slučaju, da se deponira le polovico navedenih vozov, onemogočeno po postajah po Sloveniji vsako nakladanje in razkladanje, ker bi prišli v prvi vrsti za deponiranje v poštev vsi skladiščni in slepi tiri, kjer se vrši vsa manipulacija, tako od strani železniških skladišč kakor tudi strank samih. Na ta način mahoma nastalo zmešnjavo in gospodarsko škodo naj presodijo naši prizadeti trgovski krogi sami. V ilustracijo dalekovidnosti in strokovne zmožnosti dotične komisije od zagrebske direkcije pa naj služi ne zahteva, da nekatere postaje zasedejo popolnoma do enega tira, a predvidena redna prehitavanja in srečanja vlakov naj bi se vršila potem nevarnega in zamudnega umikanja na zasedene tire. Tako mora vsakdo, kdor ima le nekoliko pojma o itak skrajno mizernih prostornih razmerah na postajah Jesenice in Ljubljana drž. kol. označiti zahtevo komisije, da se te postaji uporabita za deponiranje vozov, kot gorostasno nesmisel. Ostane neovržno dejstvo, da so zdrave železniške razmere v Sloveniji gotovim krogom neljubne in se hoče na način, kakor se ga zagovarja v omenjenem členu železniško-prometne prilike v Hrvatski in Slavoniji izenačiti - seveda na škodo Slovenije. Sigurnost, rednost in točnost prometa mora biti prvo in zadnje vsakega resnega in vestnega prometnika.

Z ameriškega sladkornega trga. Iz posebnega poročila o položaju na sladkornem trgu v Zedinjenih državah posnemamo, da niso izginile samo zaloge iz Kube, ki so znašale začetkom leta 1.200.000 ton, marveč je tudi uporaba v Zedinjenih državah napram začetni cenitvi 4.200.000 ton dosegla 5.500.000 ton. Ta primer kaže, kako more odstranitev umetne kontrole vplivati na cene kakor tudi na razpečevanje blaga. Dočim je pred dvema letoma znašala cena še 27 ct., znaša danes podrobna cena rafinade 8 ct. V sled obilicije se je uporaba brezalkoholnih pijač, pomešanih s sladkorjem zelo dvignila. Glede bodoče kampanje se sodi, da bo produkcija precej jednaka letošnji, uporaba pa bo še narasla. Zaloge so se zelo skrčile in rafinerije se zaskušujejo z izvrševanjem naročil.

Dolžnost prilive žitnih zalog. V »Uradnem Listu« z dne 14. oktobra t. l. št. 107 je razpis ministrstva za socialno politiko, da morajo veleposelniki, trgovci in mlinarji prijaviti do vsakega 10. dne v mesecu vsako, tudi najmanjšo količino sleden predmetov: pšenice, rž, koruzo, ječmen, oves, pšenično moko (krušno in za kuhanje), koruzno moko, otrobe in kokoli in sicer v Ljubljani policijskemu ravnatelstvu. Gremij trgovcev opozarja vse svoje člane na razpis s pripomočjo, da točno prilivajo svoje zaloge v predpisanih časih, da se izognejo plačilu stroškov strokovnjakov, ki pregledujejo poslovne knjige, pisma in ostale papirje vsem, ki ne bi v omenjenem roku predložili prijav pristojnemu oblastvu. Citirani uradni list je interesantno v pogled v gremijski pisarni, Gradišče 17./I.

Vinogradniki v drž. trtnici v Bršlinu se bodo tudi letos oddajale cepilne in ameriške podlage (krušno, biše oz. korenjaki). Cene bodo: 1.) cepilni komad 1.50 (6 K), 2.) ameriškim ključem (dolgi 45 cm), a) 1 kvalit. 15 para (60 vinarjev) pro komad, b) 2 kvaliteta 7,5 para (30 vinarjev) pro komad, 3.) biše ali korenjaki: a) 1. kvalit. 30 para (120 K pro 1 komad) b) 2. kvalit. 15 para (60 K) pro 1 komad. Večja naročila se bodo le tedaj vpoštevala, če prinese naročnik od župnanstva potrdilo, da rabi naročeni trtni material le za svojo rabo. Naročila se sprejemajo od 1. februarja t. l. pr vodstvu drž. trtnice, okraj. ekonomu v Novem mestu, (s sedežem na glavavstvu.)

Zveza med italijanskimi in hrvatskimi lesnimi trgovci na Reki. Z Reke poročajo, da se je ustanovila zveza med lesnimi trgovci na Reki in na Sušaku. Priglasile so se skorje vse hrvatske in italijanske tvrdke. V ravnateljstvu so zastopniki obeh narodov. Družba ima čisto gospodarski značaj in jo je prebivalstvo z veseljem pozdravilo.

Italijansko-češkoslovaška konference glede Trsta. Kakor poročajo iz Prage, se prične že v bližnjih dneh na sestanku med Schanzerjem in Dr. Benčevićem v Benetkah napovedana konferenca za ureditev češkoslovaškega prometa preko Trsta. Češkoslovaška delegacija bodo tvorili odposlanci trgovskega, finančnega in delovnega ministrstva pod vodstvom legatskega tajnika ing. Krbca. Pri razpravi gre v glavnem za dopolnitev posebnega češkoslovaško-italijanskega dogovora o olajšavah za prevoz preko tržaškega pristanišča, ki je bil sklenjen v decembru 1920. Razpravljalo se bo o najemskih pogojih za hangar št. 55, ki je določen za češkoslovaško blago, nadalje o ustanovitvi češkoslovaškega carinskega urada in o tarifiranih olajšavah za češkoslovaški promet preko Trsta.

Potovanja razstava in pokušnja dalmatinskega olja. Na predlog Kmetijskega oddelka pokrajinske uprave v Splitu je kmetijsko ministrstvo pristalo na to, da eden strokovnjakov za oljarstvo iz Dalmacije skupno z zastopnikom ministrstva prepotuje tekom decembra t. l. vsa glavna mesta naše države (Ljubljana, Maribor, Celje, Zagreb, Osijek, Novi Sad, Subotica, Beograd, Kruševci, Niš in Sarajevo). S seboj ponese vzorce finega jedilnega olja, ki ga pridelujejo oljarske zadruge in privatniki v Dalmaciji, ter bo trgovce in hotelirje, ki so po večini navajeni le na francoska in italijanska olja, seznanil s tem dalmatinskim pridelkom. V Ljubljani bo ta pokušnja olja v prostorih Kmetijske družbe na Turjaškem trgu št. 3 v ponedeljek dne 18. decembra od 8. do 12. dopoldne in od 2. do 5. popoldne. Vsi oni, ki se zanimajo za pravo oljino olje, se naj tega dne prigrasijo v tem prostoru, kjer dobe vsa potrebna pojasnila.

Državna borja dela. Dela iščejo: kovači, ključavničarji, elektromonterji, mizarji, sedlarji, pleskarji, fotografi, tovarniški delavci, delavke, dninarji, dninarice, tkalke, krojači, šivilje, vajenci, vajenke itd. - V delo se sprejemajo: godni delavci, rudarji, čevljarji, kleparji, žagarji za beneški jarem, inseratni akviziterji, tesarji, zidarji, strojniki, služkinje, kuharice, vajenci, vajenke itd.

Kruppova tvrdka v južni Rusiji. Iz Berlina poročajo: Med sovjetsko vlado in tvrdko Friderika Kruppa je bil podpisan dogovor za izpremembo dosedanjih pogojev glede gospodarskih koncesij, danih imenovani tvrdki v južni Rusiji. Dogovor ratificira še moskovska vlada. Gre za koncesijo v južni Rusiji na površini okrog 100.000 hektarjev. Akcijska družba hoče uvesti tam nekako moderno kmetovanje. Lahko bo izvažala v inozemstvo žito. Pospeši se tudi izvoz nemških kmetijskih strojev v Rusijo. To je velikopotezna nemška gospodarska akcija v Rusiji.

Inicijativa za oddajo premoženja v Švici. Kakor smo poročali, se je vršilo v Švici dne 3. t. m. glasovanje o inicijativi za 8 do 60% oddajo premoženja. Predlog je bil socialistično - komunističen. Inicijativa je odklonjena z ogromno večino. V slučaju sprejetja bi bila hudo zadeta tudi razna delavska društva, ki so predlagatelj nemljuba.

Velike izgube premogarske akcijske družbe Balkan v Berlinu in Budimpešti. Iz Budimpešte poročajo: Leta 1916 s sedežem v Berlinu in s podružnico v Budimpešti ustanovljena premogarska družba Balkan je zaključila svoje poslovno leto z izgubo 400 milijonov mark v Berlinu in 1,5 milijard kron v Budimpešti.

Dovoljen uvoz ameriške masti. Gospodarska zveza v Ljubljani je dobila dovoljenje, da sme vpeljati ameriško mast. Cena, ki se je uradno ugotovila kot primerna, znaša pri prodaji na drobno 108 kron, na debelo pa 106 kron.

Nemci pijejo manj piva in več žganja. V Nemčiji so dohodki iz davka na pivo zadnje mesece zelo padli. Znašali so meseca julija 86 milijonov mark, avgusta 82, septembra 74, oktobra 47. V proračunu pa se je postavila za to davščino tekom sedmih mesecev od aprila do oktobra vsota 583 milijonov. Dohodki so znašali samo 439 milijonov. Dohodki iz davščine na žganje so se za računsko leto 1922-23 proračunali na 1748 milijonov mark. To bi znašalo za 7 mesecev od aprila do oktobra 10,20 milijonov mark, država pa je dobila v tem času iz tega davka dohodkov 2284 milijonov mark, torej več nego dvakrat toliko. Istočasno se naznana iz Berlina, da hoče vlada prepovedati točenje žganja v večernih urah.

Občinska ubožna preskrba.

Največje izmed bremen, ki jih nalaga uprava občinam je, ako izvzamemo stroške za stvarne šolske potrebe, preskrba občinskih revežev.

To dolžnost nalaga občinam domovinski zakon, občinski red in najnovejši zakon naše države z dne 15. maja 1922, št. 233 Ur. l. št. 77. Podrobne določbe glede izvrševanja ubožne preskrbe po občinskih normirajo posebni železni zakoni, za Kranjsko zakon z dne 28. avgusta 1883 dež. zak. št. 17. Občna preskrba v smislu § 15 tega zakona, svoje reževe tako da 1) jim daje podporo v denarju ali blagu, 2) jih oskrbuje v občinski ubožni hiši ali po kakem zasebniku, 3) jih pošilja od hiše do hiše, tako da jedo občinski reveži danes pri enem, jutri pri drugem posestniku in povrsti dalje, dokler ne začno zopet s prvim.

Pod 1) in 2) imenovana preskrba je, kakor dovoli znano, nedostopna. Vzrok za to je, ker primanjkuje občinam denarja, pa tudi dobre volje poskrbeti zadostno za svoje reveže. Občinski možje se dostikrat izgovarjajo, da naj bi bile dolžne preskrbovati v njih občno pristojne osebe one občine, kjer so pustile te svoje mlade moči in energije. Toda to načelo ne more obveljati, ker bi nastala prava zmeda, katere občina bi bila obvezana k vzdrževanju dotičnih oseb na stara leta.

Kot trdna meja, kot edino uporabljiv princip za presojo, katero občino zadene dolžnost preskrbovanja, je tedaj ostalo domovništvo dotične osebe v času, ko se ne more več sama preživljati, vendar pa vsebuje člen 1 že omenjenega zakona nše države nasprotno določbo. Sicer pa podaja občinam domovinska novela iz leta 1896 možnost, da se znebe v pravem času oseb, ki so odsotne in so se drugod naselile. Ako traja namreč ta odsotnost 10 let in so dani ostali pogoji § 2 domovinske novele (nepretrgoma prostovoljno prebivanje v drugi občini, neupravljanje ubožne preskrbe v občini bivanja), zamore zahtevati dotedanja domovinska občina, da sprejme tako osebo občina prebivanja v svojo domovinsko zvezo.

Večina občin pa preskrbuje svoje reveže - obž. ubožnice so itak silno redke in preproste na ta način, da jih pustijo hoditi od hiše do hiše. To preskrbovanje pa je za stare, onemogle ljudi, zlasti po zimski naravnosti resnično in nečloveško. Spe večinoma po skednjih in v hlevih, prezirani in zanemarjeni. Vsa jih sprejema v hišo z nevoljo in godrnjanjem. Marsikatera solza se potopi starim ženicam in starčkom, toda trdi svet se ne briga za to.

Skrajni čas je, da prestane to nečloveško postopanje in se poskrbi za reveže na drug, dostojnejši način. Ta bi bil, da se združijo občine celih sodnih okrajev - v slozi je moč - in se ustanove okrajne ubožnice in hiralnice, v katerih bi se oskrbovali ubogi čelaga sodnega okraja. Ker bi bile te v središču, bi imeli ubožci razen primerne oskrbe tudi zdravniška pri rokah. Taki zavodi, zadostno dotirani z denarnimi prispevki in pod dobrim vodstvom, bi bili prava dobrota za dotične nesrečneže, pa tudi za posamezne občine - skrbeti bi bilo razen drugih virov dohodkov za državne prispevke - bi pomenili razbremenitev.

Da se ta namen čim prej doseže, ustanovili smo v Kočevju po prizadevanju okrajnega glavarja Društvo za zgradbo okrajne ubožnice in hiralnice. Pred kratkim se je izvolil odbor, predsednik pripravljenege odbora je bil mestni župan, kolega člani so razdeljeni na mesto in okraj (sodni). Enako društvo se ustanavlja za sodni okraj Ribnica in so pravila že odobrena po pokrajinski upravi.

Ta društva so na brže prva te vrste v Jugoslaviji in so ustanovljena v spomin Nj. Velikostnega kralja Aleksandra I. Ob sklepu predlagam: Kot trajni dohodek takim društvom naj nameni postavodavalec razen kazenskih glob zlasti n. pr. 50% lovskih nametnin. Te so glasom lovškega patenta iz leta 1849. razdeliti med zemljiške posestnike. Taka razdelitev pa je za dotičnike brezpomembna, ker dobe v nabornem slučaju do 50 kronic, ki se dostikrat sproti zapleče v gostilni. Ostane lovskih nametnin pa naj bi se porabil za redne občinske potrebe. Ker so pa ravno danes te vrste najemnine visoke, bi bilo treba hiteti s takim zakonom.

DRUŠTVENE VESTI.

Zdravniki, pozor! V nedeljo dne 10. t. m. se vrši ob 9.30 na internem oddelku javne bolnice važen in nujen sestanek. Predmet: Debata o zakonu o osiguranju radnika, specielno, razmerje blaginjskega zdravnika napram blaginji in osigurancu. Polnoštevilna udeležba, zlasti blaginjskih zdravnikov je potrebna. - Odbor slovenskega zdravniškega društva.

JAD. »Triglav« v Ljubljani. V soboto dne 9. decembra t. l. predava brat Ambrožič: »O Sokolstvu«. Predavanje se vrši ob 8. zvečer v učilnici Akademikega kolegija. Člani so obvezani udeležiti se predavanja. Akademiki-Sokoli so vabljeni. - Kulturni odsek.

Pozdravni večer novincem (brucovski večer). Kakor običajno, priredi tudi letos jugoslov. napr. akad. dr. »Jadrana« pozdravni večer novincem in sicer v soboto 9. t. m. ob 8 uri zvečer v salonu gostilne »pri Lozarju« na sv. Jakoba trgu. Tovariši, tovarišice pridite v polnem številu! Vljudo se vabijo g. starešine. - Odbor veselilnega odseka j. n. a. d. Jadrana.

Reprezentančni ples bančnega uradništva se vrši dne 5. januarja 1923 v veliki dvorani hotela Union. Vabila se dostavijo koncemu občinstvu pravočasno. - Maškerada bančnega uradništva. Motto: »Cherchez votre Coeur - dame« se priredi na pustno soboto dne 10. februarja 1923. Istotako v veliki uniojski dvorani. Natančnejša poročila se objavijo potom časopisla. Načrt pustne prireditve bo razstavljen neposredno pred maškerado v izložbi trgovine P. Magdič, Šelenburgova ulica. Za vse eventualne informacije je že sedaj na razpolago »Veselični« odsek Zveze bančnega uradništva Jugoslavije, podružnica Ljubljana, poslopje Jadranske banke.

Društvo odvjetniških in notarskih uradnikov SHS s sedežem v Mariboru naznanja, da se vrši občni zbor nepreklicljivo v nedeljo dne 10. decembra ob 9. dopoldne v Mariboru v dvorani restavracije pri Stari pivovarni (Halbwild) v Jurčičevi ulici nasproti uradstvu »Tabora« s sledečim dnevnim redom: 1.) Pozdrav predsednika. 2.) Poročilo društvenega vodstva (predsednika, tajnika in blaginjskega). 3.) Poročilo nadzorstva. 4.) Poročilo pujske krajevne skupine. 5.) Poročilo tiskovnega odseka glasila »Odvetniška pisarna«. 6.) Zveza društev privatnih nameščencev Slovenije v Ljubljani. 7.) Določitev članarine in naročnine. 8.) Mezdno gibanje in novi tarifi. 9.) Volitve novega odbora ter tiskovnih odsekov. 10.) Slučajnosti. Posebno se opozarja na 6. točko, h kateri bo govoril predsednik zasebnih nameščencev delavske zbornice iz Ljubljane. Kardinalno točko tvori 8. točka, glede katere referira društveni podpredsednik. Zlasti glede te točke se bode vnela živahna debata, ker je naš lojalni poziv »Novi tarifi in naše pričakovanje« v zadnji »Odvetniški pisarni« naletel pri večini šefov na gluha ušesa in povsem krivično pojmovanje zakonske odredbe o novih tarifih. Pozivljamo vse člane, da pridejo točno s primernimi predlogi na naš občni zbor, pa tudi g. g. šefi so povabljeni, da bodo silili naše upravičene očitke in da se morejo zagovarjati. Odbor.

Slovenski mladinski kongres. Centralna zveza beogradskega dijaštva »Pobratimstvo« pošlje na slovenski mladinski kongres, ki se bo vršil v Pragi od 16. do 21. t. m., 4 delegate. Jugoslovanski dijak zahtevajo kot pogoj za sodelovanje s strani bolgarskih dijakov izjavo, da ne soglašajo z vojno politiko svojih zastopnikov tekom vojne, kateri so poudarili, da so tartarskega in ne slovenskega plemena.

Načelstvo deželne zveze obrtnih zadrug v Ljubljani prosi vse načelnike zadrug, da se udeležijo pogreba dolgoletnega člana našega zveze g. Karla Kordeliša, ki se vrši jutri v petek, dne 8. decembra. - Čevljarska obrtna zadruga v Ljubljani v ljudo naznanja svojim članom, da je preminul naš dolgoletni član in bivši načelnik zadruge g. Karel Kordelič. Pogreb bo v petek ob pol 16. z Rimske ceste št. 5. Prosi se polnoštevilna udeležba pri pogrebu. - Načelstvo.

Jugoslovensko akademsko podporno društvo v Brnu. Na glavni skupščini Jugoslovenskega akademikega društva v Brnu, ki se je vršila dne 24. novembra t. l., je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik: cand. med. vet. Franjo Zorec; podpredsednik: stud. agr. Andrej Čok; I. tajnik: stud. ing. Lujo Šolc; II. tajnik: cand. ing. Karlo Skala; III. tajnik: cand. ing. Baldimir Rebek; blaginjski: cand. ing. Josip Bučar; zapisnikar: stud. agr. Radmilo Mitrovič; načelnik menze: cand. ing. Ivan Mihalinec; namestniki odbornikov: stud. ing. Drago Milanović, cand. med. vet. Salih Bilal, cand. ing. Ivan Benkovič, stud. ing. Ivan Ivanšević. Revizijski odbor: cand. ing. Ljudevit Fetič, cand. ing. Slavko Rosman, cand. ing. Henrik Čopič, cand. ing. Ivan Hrovatin.

Darila.

Družba sv. Cirila in Metoda je prejela znesek Din. 450.-, katerega je zbralo p. n. uradništvo obratnega ravnateljstva južne železnice v Ljubljani namesto venca na krsto matere gosp. centr. nadzornika dr. Faturja. Iskrena hvala darovalcem!

Uprava našega lista je prejela za: Društvo sv. Cirila in Metoda. G. Marija Werli iz Cerknice daruje Din. 50 mesto cvetja na grob prerano umrlega sotrudičnika g. dr. Milka Gnezda. - Mesto cvetja na gomilo pok. kand. med. Ivana Trdina daruje Neimenovani Din. 250 za akad. dr. Triglav na Dunaju, čegar člani so tako ljubezljivo blažili zadnje ure millega pokojnika. Srčna hvala.

Glavni urednik: RASTO PUSTOSIEMSEK. Odgovorni urednik: Valentin Kopjar.

Imaš ti solnčne pege, zajedavce, nabore, ogerce?

Uporabljaj Elza obrazno pomado!

Ali želiš imati lep vrat, ob az in roke?

Uporabljaj Elza obrazno pomado!

Ali so ti roke in obraz očiljivi v zimi in vetru?

Uporabljaj Elza lilijno-mlečno milo!

Ali želiš imati kožo belo, mehko, čisto in zdravo?

Uporabljaj Elza lilijno-mlečno milo!

Ali se toliš na izpadanju las, prihuta in osivelost?

Uporabljaj Elza pomado za rast las!

Ali želiš bujne mekine in lpe lase?

Uporabljaj Elza pomado za rast las!

Ali hočeš biti in ostati lep?

Ali hočeš biti povsod rad viden?

Ali hočeš, da te vseleti tvoja slika v zrcalu?

Poskusiti prave Fellerjeve

Elza preparate in kmalu bodeš rekla tudi ti kakor vsi:

TO JE ONO PRAVO!

Isti v vseh poslovnih samih prave Elza preparate od lekarnarja Feller. Naročiš naravnost, tako stane s pakovanjem in poštnino če denar naprej ali po povzetju:

2 v. lika porcelanasta lončica Elza-obrazne pomade Din 25.-, 2 velika porcelanasta lončica Elza pomado za rast las Din 25.-, 4 velike kose Elza lilijnega mlečnega mila Din 35.-

RAZLIČNO: Lilijno milo Din 6.-; hrk maz Din 3.-; najfinjši Hega-Puder Dr. Klugerja v velikih originalnih školjkih Din 15.-; najfinjši zobni prašek »Hega« v patent-dohah Din 10.-; puder za dame v vrečkah po 2 Din; zobni prašek v školjkah 3 Din; v vrečkah po 2 Din; sahel (dišava) za perilo Din 3.-; šampon za lase Din 2.-; rumenilo za obraz 12 pismov Din 12.-; najfinjša parfeme od 15 Din dalje; cvet za lase Din 20.-; Elza-katranovo milo Din 5.-. Za različne predmete se pakovanje in poštnina posebej računa.

Na te cene se računa še 5% doplatka.

Naročna pisma adresirati:

Lekarnik

Eugen V. Feller,

STUBICA DONJA

Elzatrj št. 233. - Hrvatska.

Voziček

na štirih kolesih, nese 250 kg, se proda za 2800 K. Naslov pove uprava Sl. Naroda. 10699

Absolventinina trg. tečajna

zmožna slovenski in nem. jezika, knjigovodstva, stenografije in strojepisja, želi službe. Ponudbe pod »Dobra moč« - 10716* na upr. Sl. Nar. 10716

Spalnica in kuhinja

kompletna z matraci, skoro nova, mlačna čista, se ceno proda. Naslov v upr. Slov. Naroda. 10719

Proda se

nov kratki poviknik za gospoda, ovrtnik iz črne kožuhovine. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 10721

Oda se takoj

meblovna in event. nemeblovna soba v središču mesta v novi hiši l. nadstropje z elektr. razsvetljavo in posebnim vvhodom. Ponudbe z navedbo najemnine je vnosati pod »Nova zgradba« - 10718* na upr. Sl. Nar. 10718

Na prodaj

dira za 1 konja, kason za 1 konja, ročni voz na 4

Parni stroj

od 8 do 15 konjskih sil se kupi.
Naslov v upr. Sl. Nar. 10723

Drva bukova suha in ogle

se prodajalo v vsaki množini v Kolo-
dvojski ulici št. 18. 10720

Večja stavbena parcela
pripravljena za tovarniško stavbo, katere
se lahko razdeli na 6 manjših parcel se
radi družinskih razmer jako ceno prodaja.
Naslov pri anoncnem in reklamnem za-
vodu „Apollo“ Ljubljana, Stari trg št. 19/II
10705

3 gospodične prodajalke

iščejo mesta za takoj ali pozneje. Po-
nude pod „E. D. 10695“ na upravo
Slov. Naroda. 10695

Na stanovanje

in dobro hrano se sprejme takoj v sre-
dini mesta gospod, visokošolec ali di-
jak, kateri mi plača za pol leta naravi.
Naslov pove upr. Slov. Naroda. 10715

Prodajam

novi visoko moderno-prilčno hišo z
gospodarskim poslopjem in veliko živo
poleg državne ceste v Novem mestu.
Cena 350.000 Din. Na željo se zamenja
v Ljubljani. Pismena vprašanja poštno
ležeče 53. p. Novo mesto, Dolenjska.

Gostilna

se odda takoj v najem na prometnem
kraju z lepim vrtom, vsem inventarjem,
prosto stanovanje. Potrebna je kavčija.
Pismene ponudbe pod „Kavčija“ poštno
ležeče Ljubljana, glavna pošta. 10726

Trgovski potnik

inteligenten s prvostopsnimi referencami,
vešč slovenskega, nemškega in italijan-
skega jezika, povsod dobro vpeljan, išče
mesta pri prvostopsni tiskovni. Ponudbe na
upr. Slov. Naroda pod „Trgovina 10711“.

Blagajničarka

izurjena v špecijalski stroki se išče za
takoj. Ponudbe pod „Blagajničarka“ na
An. zavod Drago Beseljak, Ljubljana,
Sodna 5. 10732

Ugodna priložnost!

Radi selitve prodam takoj svojo stav-
beno parcelo, 4300 m², ca 4000 opeke
in kamna. Parcela se nahaja v jako le-
pem kraju (med vilami) v Ljubljani.
— Opeka zavarovana od deža. — Cena
jako nizka. Naslov pri anoncnem in
reklamnem zavodu „Apollo“ Ljubljana,
Stari trg št. 19/II. 10706

Zaradi odhoda!

Prodajam takoj ceno krasno novo hišo z
9 sobami, 2 kuhinjski, pralno kuhinjo,
2 veliki kleti, poleg salon, 22 m dolg,
zidna velika suša, pri hiši velik ib-
njak in vrt, pripravno za vsako obrt ali
tovarno, 10 minut od kolodvoza Celje,
stanovanje takoj na razpolago.
Anton Ivanc, Zavodna 68, Celje.

Knjigovodja ali knjigovodkinja

se sprejme pri večjem industrijskem pod-
jetju v Ljubljani. Pogoji: Popolno znanje
dvostavnega knjigovodstva, sloven-
ščine, nemščine in stenografije. Večletna
praksa, Nastop službe 1. februarja 1923.
Poizve se pri ravnanstvu drž. dvo-
razredne trgovske šole v Ljubljani vsak
delavnik od 9. do 10. in od 12. do 1.
ur. 10698

Družabnica - ženitba!

Simpatičen lesni industrijskec s srednje-
šolsko izobrazbo želi zaradi povečanja
poslovanja podjetja in izkoriščanja sre-
brnega rudnika znanja z lubeznjivo in
podjetno gospodično, ki bi se vdeležila
kot družabnica z večjim kapitalom. Lahko
pa je kapital v gotovini, v posessu ali
v podjetju. Prednost imajo gospodične,
katere reflektirajo na ženitev. Tajnost
je zadržana. Ponudbe pod „Srebrn-
rudnik 10687“ na upravo Slovenskega
Naroda. 10687

Krasna posestva na prodaj!

Trgovina, gostilna, pekarna, lepa hiša,
4 orali zemlje, živil, mrtvi inventar za
350.000 Din. Gostilna, trgovina, žaga,
6 oralo zemlje, 450.000 Din. Lepa po-
sestva od 4 do 130 oralov, trgovine,
gostilne, hiše, vile, vodne sile za to-
varno, graščine itd. — Karol Brenk,
Celje, Dolgo polje 1. 10722

Potnik

Mlad, agiln trgovski potnik išče mesta
za takoj. Ponudbe pod „Potnik 10694“
na upravo Slov. Naroda. 10694

Proda se dobro ohranjen violoncelo

s strunami in en par smučal sky) Na-
slov pove uprava Slov. Naroda. 10696

Rabljen klavir

proda uprava „Oficirskog Doma“ v Ljub-
ljani. Ogleda se lahko pri majorju Bra-
bek v pisarni Dravske divije, soba 7.

Na prodaj velik potovalni kožuk.

Ogleda se pri Rožiču, krojaču, Kon-
gresni trg 7. 10700

Sprejme se kompanjon

v svrhu razširjanja obrata nove, dobro
vpeljene tovarne v Sloveniji. Pojasnila
daje Robert Walland, Ljubljana, Slo-
vska ulica 4. 10632

Trgovec išče za takoj ali pozneje
mehovano

mesečno sobo

z električno razsvetljavo v sredini me-
sta. Ponudbe pod „Separaten vhod
10682“ na upr. Slov. Naroda.

Prodaja po znatno znižanih cenah:

zimsko perilo, pletene jopice,
rokavice, nogavice itd.

A. Sinkovic nasl. K. Soss
LJUBLJANA, Mestni trg 19.

Okraske in svečke

za božično drevo
na debelo najceneje pri

L. Pevalek Ljubljana
Zidovska ulica 4.

Blago za prevleko divanov in drugega
občinstva v veliki izbiri, digne različno
platno in jute za tapetiranje, sedenje
i. t. d. priporočila tvečka

A. & E. Skabernè Ljubljana
Mestni trg 10

Zahvala

vsem onim, kateri so spremlili našo nadse ljubljeno in nepozabno

Minko Osana

učiteljico

na njeni zadnji poti.
Posebej se še zahvaljujem prečastiti duhovščini, eg. učitelstvu iz P. t. oselj, vsem darovalcem prečastnih sopkov in ki
so nas tolažili v naši preveliki bolnosti.
Bog jim plačaj stotero.

LJUBLJANA, dne 7. decembra 1922.

Žalujejo rodbina Osana — Koželj.

Zahvala.

Za vse dokaze iskrenega sočutja o priliki izgube
naše ljubljene hčerke

Minke Strehovec

izrekamo najglobljejo zahvalo vsem darovalcem
cvetja in ki so jo spremlili na njeni zadnji poti.

LJUBLJANA, dne 7. decembra 1922.

Žalujejo ostali,

Objava.

Zadružna Gospodarska banka d. d.

v Ljubljani

naznanja, da posluje od 4. decembra 1922 dalje

v lastni palači

na Miklošičevi cesti št. 10

(vis à vis hotela „Union“).

Telefonska številka je do nadaljnjega
samo 57.

Viljem Dragotin Steindl
kr. ravnatelj tobačne režije v p.
dne 6. t. m. v Gospodu zaspi.
Pogreb predpragrega pokojnika se bo vršil dne 8. t. m. ob
4. pop. iz hiše žalosti Sp. Šiška, Maurerjeva ul. 286, na pokopa-
lišče k Sv. Križu.

Žalujejo ostali.

Stečaj

U kancelariji Dravske artiljerijske radionice na dan 27.,
28., 29. i 30. decembra 1922. godine i na istim danima svakog
idućeg meseca 1923. godine, a počevši u 8 sati svakog od
navedenih dana, održaće se javna usmena licitacija za pro-
daju 176 komada automobila i to:

a) 9 komada putničkih automobila: Puch IV.— 225, Mi-
nerva IV.— 265, Praga IV.— 275, Puch IV.— 401, Puch IV.—
403, Puch IV.— 404, Puch IV.— 700, Italia IV. 701, Fiat
IV.— 779.

b) 167 komada teretnih automobila: Fiat IV. 152, Isotto
Faschini IV.— 159, Puch IV. 168, Praga IV. 177, Marta IV.—
222, Fiat Austr. IV.— 237, Fiat Torino IV.— 267, Praga IV.—
274, Perl IV.— 303, Büssing IV.— 309, Praga IV.— 312, Pavesi
Talotti IV.— 322, Pavesi Talotti IV. 323, Daimler IV.— 344,
Gräf Stift IV.— 346, Fiat Austr. IV.— 353, Benz IV.— 391,
Raf IV.— 400, Puch IV.— 409, Mercedes IV.— 406, Praga
IV.— 408, Raba IV.— 411, Büssing IV.— 421, Saurer IV.—
422, Büssing IV.— 423, Fiat Austr. IV.— 424, Büssing IV.—
425, Fiat Austr. IV.— 428, Raba IV.— 430, Büssing IV.—
432, Praga IV.— 434, Büssing IV.— 435, Saurer IV.— 436, Fiat
Torino IV. 438, Fiat Austr. IV.— 439, Fiat Austr. IV. 440,
Fiat Austr. IV.— 441, Fiat Austr. IV. 443, Büssing IV.— 444,
Fiat Austr. IV.— 447, Fiat Austr. IV.— 449, Saurer IV.— 450,
Fiat Austr. IV.— 454, Fiat Austr. IV.— 455, Fiat Austr. IV.—
456, Praga IV.— 457, Praga IV.— 458, Praga IV.— 459, Praga
IV.— 461, Praga IV.— 463, Büssing IV.— 464, Büssing IV.—
467, Büssing IV.— 469, Büssing IV.— 471, Fiat IV.— 473,
Fiat Austr. IV.— 474, Fiat IV.— 475, Fiat Austr. IV.— 476,
Büssing IV.— 477, Fiat Torino IV.— 478, Büssing IV.— 479,
Fiat Torino IV. 480, Fiat Torino IV. 481, Praga Raba IV. 482,
Saurer IV.— 486, Büssing IV.— 489, Saurer IV.— 490, Saurer
IV.— 491, Saurer IV.— 495, Büssing IV.— 503, Büssing IV.—
508, Fiat Austr. IV. 509, Fiat Austr. IV. 515, Büssing IV. 518,
Büssing IV.— 517, Büssing IV.— 519, Praga IV.— 520, Büssing
IV.— 523, Daimler IV.— 536, Daimler IV.— 542, Daimler
IV.— 543, Spa IV.— 600, Fiat Austr. IV.— 602, Franko IV.—
637, Fiat Austr. IV.— 601, Fiat Austr. IV.— 639, Spa IV.—
641, Waff IV.— 642, Neseldorfer IV.— 643, Gräf Stift IV.—
644, Marta IV.— 645, Benz IV.— 647, Gräf Stift IV.— 648,
Praga IV.— 649, Fiat Austr. IV.— 650, Waff IV.— 652, Spa
IV.— 655, Spa IV.— 656, Gräf Stift IV.— 657, Gräf Stift IV.—
661, Perl IV.— 665, Gräf Stift IV.— 666, N. A. G. IV.— 670,
Gräf Stift IV.— 675, Gräf Stift IV.— 676, Spa IV.— 678,
Daimler IV.— 684, Daimler IV.— 686, Daimler IV.— 689,
Daimler IV.— 691, Spa IV.— 695, Spa IV.— 697, Puch IV.—
703, Daimler IV.— 707, Spa IV.— 708, Büssing IV.— 709,
Spa IV.— 711, Fiat Torino IV.— 713, Fiat Torino IV.— 714,
Fiat Torino IV. 715, Fiat IV. 716, Laurin & Klement IV. 717,
Gräf Stift IV. 718, Gräf Stift IV. 720, Puch IV. 721, Nessel-
dorfer IV.— 722, Fiat Austr. IV.— 723, Puch IV.— 724, Waff
IV.— 725, Büssing IV.— 727, Fiat Austr. IV.— 728, Praga
IV.— 729, Raba IV.— 730, Spa IV.— 731, Spa IV.— 732,
Büssing IV.— 734, Praga IV.— 735, Gräf Stift IV.— 736,
Fiat Torino IV.— 737, Praga IV.— 738, Fiat Torino IV.— 739,
Spa IV.— 741, Spa IV.— 742, Spa IV.— 743, Saurer IV.—
744, Marta IV. 745, Marta IV. 746, Isotto IV. 747, Fiat Torino
IV. 748, Gräf Stift IV. 750, Spa IV. 751, Spa IV. 752, Spa IV.
749, Büssing IV.— 753, Daimler IV.— 754, Italia IV.— 755,
Spa IV.— 756, Spa IV.— 757, Italia IV.— 758, Spa IV.— 759,
Spa IV.— 760, Spa IV.— 761, Spa IV.— 762, Puch IV.— 780,
Lloyd IV.— 783, Stoewer IV.— 784.

Uslovi za ovu licitaciju kao i sami automobili, koji će
se prodavati, mogu se videti za vreme kancelarijskog rada
u artiljerijskoj radionici u Ljubljani sve do na dan licitacije
svakog dana.

Svaki licitant polaže pre licitacije kauciju i to:
a) Podanici Kraljevine SHS 5 % od naznačene početne
vrednosti za licitaciju za svaki automobil.

b) Strani podanici 10 % od naznačene početne vrednosti
za licitaciju za svaki automobil.

Kaucije svih licitanta, koji su izlicitirali svaki pojedini
automobil se sadržavaju do rešenja licitacije, a ostalim se
odmah vraćaju.

Pozivaju se sva zainteresovana lica, da učestvuju onoj
licitaciji.

Iz kancelarije Dravske divizijske oblasti
L. broj 4114 u Ljubljani.

Deliška glavica:
K 60.000.000-

Podružnice:

Novomesto, Maribor, Rakek, Slovenjgradec.

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

ŠELENBURGOVA ULICA ŠTEV. 1.

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Rezervni zak. ad:
okrog 10.000.000-

TELEFONI št. 146. 458.

Bizjavke: TRGOVSKA.

Hiša

prilika se po ugodni ceni prodaja. Po-
zve se v upr. Slov. Naroda. 10730

10.000 K

magrade dobi, kdor mi preskribo stano-
vanje obstoječe iz 2 sob in kuhinje,
če mogoče v novi hiši ali v stari hiši
v Ljubljani. Ponudbe pod „D. M. 10708“
na upr. Slov. Naroda.

Soba

svetla tudi brez pohištva pod zelo ugod-
nimi pogoji se išče. Ponudbe pod „Biro
10710“ na upravo Slov. Naroda.

Svila

različnih barv, se radi odpoševanja jako
ceno prodaja. Naslov pove uprava Slov.
Naroda. 10712

PRODA SE TAKOJ POSESTVO

z novo, krasno zidano vilo,
z velikim vrtom v Ljubljani. Strogo ohranjen na razpolago
Naslov pove uprava Slov. Naroda. 10707

Knjigovodkinjo in strojepisko

z večletno prakso v knjigovodstvu išče gradbeno
podjetje v Ljubljani za takoj. Ponudba do 12. dec.
na upr. Slov. Nar. pod „Gradbeno podjetje 10666“.

GENERALNA POPRAVILA AVTOMOBILOV.

Predelovanje in izdelovanje novih
karoserij, lakiranje in poniklanje.

Prodaja Specijaliteta:

Šteyr avtomobil, angleški B. S. A. motorji in bicikli, francoske Michelin
„Cable“ pnevmatike, ameriški Vacuum olje, maslo, bencin in garaziranje
avtomobilov. Strokovno solidno delo in zmerno cene

Jugo-Avto d. z o. z., Ljubljana, Dunajska cesta št. 36

Praktična darila za Božič!

Fino
perilo za dame
in gospode, žepne rute,
namizne garniture, kompletne
opreme za neveste, do-
bite najceneje pri
tvrdki

HED. ŠARC, ŠELENBURGOVA ULICA ŠTEV. 5

Ugodna prilika!

Posestvo, obstoječe iz 2 hiš, gospodarskega po-
slopija, velikega sadnega vrta, velikega vrta za zelenjavo,
2 njivi

s staroznanim gostilno pri „Lovskem domu“

v bližini treh ribnikov (10 minut od Maribora) se radi
opustitve obrti s celim inventarjem prodaja za Din 300.000.

Reflektanti dobre natečajne pojasnili pri Josip
Katalanu, Krčevina 70 pri Mariboru ali pa pri tvrdki
Nikelsbacher & Smerkolj, Ljubljana, Kolodvorska ul. 26.

Posredovalci izključeni! 10535

Svinjske kože!

Tovarna usnja „Indus“ d. d. kupuje po najvišjih cenah
la to so na čisto izdelane svinjske kože brez lukenj in zarezkov
po 35 K za kg,

la to so zrezane in slabo izdelane svinjske kože po 18 K za kg
od hrvaških in ogrskih prašičev po 12 K za kg.

Kože se prevzemajo v znanem skladišču

Karl Pollak, Ljubljana,
Dunajska cesta št. 23.

Akcijonarsko društvo za saob- račajne in železniške potrebe

Beograd, Zagreb Ljubljana, Karlovska cesta 30/1 Subotica, Sarajevo

Tračnice za normalne in poljske železnice, za opekarne, gozdne
industrije in druge vrste industrije.

Transportni vozovi za les, zemljo, premog in prekučni vozički.

Ogibalnice in okretalnice.

Lokomotive za normalne in poljske železnice.

Okolesje za poljske železnice.

Vse promptno iz skladišča po najnižjih cenah.

Odda se
meblovna soba
s posebnim vzhodom
Novi Vošnjak 171. 10659

Na prodaj

Izvrstna stara vijolina, Omattjeva knjiga
iz leta 1720. Naslov pove uprava Slov.
Naroda. 10672

Prodajam ceno

zlatu Schaffhauser Int. W. Comp. uro.
Naslov pove uprava Slov. Nar. 10657

Prostori za delavnico

nanovo uredeni, se oddajo takoj. Požve
se v Sp. Šiški, Kolodvorska c. 216

Dva dijaka

se sprejmeta na stanovanje in hrano
eventualno na hrano tudi več. Naslov
pove uprava Slov. Naroda. 1065

Božične in nevoletne

razglednice
na doblo na ceneno pri
L. PEVALEK, Ljubljana,
Židovska ulica 4.

KLAVIR

še dobro ohranjen se prodaja po ugodni
ceni. Pošto ležeče Kranj, št. 150.

Igrače.

Pohitvo za otroke za igranje se prodaja
zelo m. sivo. Ljubljana Vil, Kmetijska
ulica 125. 10674

Sukanec

pristno angleški (okrog 10) špul se
ceno prodaja. Naslov pove uprava Slov.
Naroda. 10643

Mlad človek

s trgoško izobrazbo, vešč srbskega in
nemškega jezika išče mesta kot agen-
ti potnik za Srbijo event. z dnevnico
in provizijo. Ponudbe pod „R. S. B.“
posreduje Beograd. Sprejeto preko
bira „Reljuna“ Knez Miha lov. 1.11.

Parketne deske

iz slavonskega hrasta in bukove
dobavljam v vsaki množini najceneje.
Jos. R. Puh, Ljubljana,
Gradaška ulica 22. Telef. 513.

Nagrada

5000—10000 K ali celo več plača za
2 nemeblirani sobi ali eno ali dve sobi
s kuhinjo in toaletno sobo brez otrok. Po-
nudbe pod „Takoj 10668“ na upravo
Slov. Naroda. 10638

Soba

svetla, zračna, s posebnim vzhodom in
električno razsvetljavo se takoj odda
dobro situiranemu samo boljšemu gos-
podu, ki bi plačal 6 mesecev vnaveč.
Naslov pove uprava Slov. Nar. 10669

Iščem spretnega

delavca

s primerno šolsko izobrazbo, ki bi ime-
lo vse do fabrikacije papirnih izdelkov.
Biti mora vojaš ne prost. I. Bonač
sin, Čopova cesta 16. 10654

ADRIA TEA

NAJBOLJI

DOBI SE
POVSOD

GLAVNA
ZALOGA

F. ŠIBENIK-LJUBLJANA

Prodaja se njiva

2 joha velika, meter Din. 10. Naslov
pove uprava Slov. Naroda. 10669

Prodajam

carno žago v gozdnatem kraju na Go-
renjem kem. Ponudbe pod „Zmerna cena
10656“ na upr. Slov. Naroda.

Za distingviranega

veleposestnika
ki semertja pride v mesto, iščem dobro
meblovano sobo in plačam prav dobro.
Ponudbe na Viktor Fritsch tu, Gradšče
8—III 1. 10652

Kupim ali zamenjam

manjšo tehniko
s tehniko, ki odtehta najmanj 1000
kilogr. J. Jelenič, Stara pot 1.
10664

2 sobi s kuhinjo

iščem. Ponudbe pod „Nagrada 10.000 K
10667“ na upr. Slov. Naroda.

Neverjetno

znižane cene
vsemu zimskemu blagu v novi modni
trgovini. B. Veselnovič & Komp.,
Maribor, Gosposka 26. 10603

Elektromontažni

vodja
v tem času obratovodja elektr. centrale
želi oremontirati službo. — Ponudbe pod
„Periklen 10626“ na upravo Slov. Naroda.
10626

Olivno olje

garniturno čisto brez vsake primesi po-
šilja proti plačilu po pošti ali železnici
v pločevinastih posodah Adam Pesterič,
Železnika (Boka Kotorska). 9848

Prodaja se

5 lepih konj, dve kočiji in nekaj težkih
tovarnih vozov. Požve se pri Vinko
M. idič, Kranj. 10647

Kupijo se

z dokazom legitimacije stala tudi po-
kvarjena dvokolesa, motorji, pisalni in
šivalni stroji. F. Batjel, Ljubljana, Kar-
lovska cesta 4. 10567

Železno

blagajno štev. IV

še nabavljala zadnja žel. uslužben-
cev in upok. za Slovenijo v Ljubljani
(nasproti sklad Gor. železn.) 10552

se išče

družabnik

z 200.000 Din v gotovini. Po-
nudbe pod „Sigurna bodočnost
10681“ na upr. Slov. Naroda.

Prva špecijska trgovina

z rokavicami in parfumi

nudi:

vsakovrstne zimske ro-
kavice iz usnja, podlo-
žene z volno, s kožu-
škom, ter volnene in
tricot rokavice.
Nadalje vsevrstne vse-
barvne zimske in flor,
svileni flor ter svilene
nogavice.

Najboljše pristni francoski parfumi.

Najboljše vrste kolinske vode.

Eau de Cologne

O. Bračko, Ljubljana.

Dunajska cesta št. 12

Družba „Mirja“ Ljubljana,
Kralja Petra trg 8
Prodaja bukavih drv
na debelo in drobno, žaganje drv do-
stava na dom 10144

V najem se išče trgovina

mešanega blaga z deželnimi pridatki
itd. na prometnem industrijskem kraju
event. s soudeležnikom s pripravi in
lokalom. Ponudbe pod „Trgovinovodja“,
Loka pri Zasu, Slovenija. 10684

Znižane

cene

pri
A. Šinkovc nasl. K. Soss
LJUBLJANA, Mestni trg 19.

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

Novosti!

Za čamske nlaščo v velik
izbiri.

A. B. E. Škoberné, Ljubljana
Mestni trg 10

DVOKOLESA

malih motorjev in vozički, stivalni
stroji in druga najceneje.

„TRIBUNA“ Ljubljana
Karlovska cesta 4

Divjačino

n. pr. srne, zaiče, fazane, jerebice, divje
rabe, siske itd. v vsakem času po naj-
boljših cenah kupuje E. VAJDA, vele-
trgovina z divjačino in perotino, Ča-
kovec, Medjimurje. Brzoja ni naslov
Vajda Čakovec, Interurb. tel. 59.

P. n. trgovcem, tovarnarjem, stavbenikom in ob-
likom naznanjam, da sem prevzel za celo Slovenijo generalno
zastopstvo tvrdke: **Ziedinene tovarne konopila in vrvarskih
izdelkov, Batković i Batković, d. d. Zagreb**, tovarne v
Zagrebu in Miletiču-Batka. Imel bodem tudi veliko komisijsko
skladišče vsega v to stroko spadajočega blaga v Ljubljani tako,
da mi bode mogoče vsako naročilo točno, solidno ter po konku-
renčnih cenah izvršiti. Med drugimi izdelki izdeluje tovarna:
štrange, cugelne, uzde, vrvi za seno, prtljago, stavbenke,
zvonove, perilo itd., vivico v klopčih v zavrtih, dreto. Vreče
juta-platno itd. Zahtevajte vzorce in cenike. Og. engrosisti pri-
meren popust.

Albin Turk, agentura in komisijska trgovina,
Ljubljana, Prešernova ulica 48.

Zimska sezona! Lastni izdelki!
Manufaktur - Moda - Konfekcija

Drago Schwab

LJUBLJANA, Dorn trg št. 3

priporoča specijelno sezonske izdelke, kakor zim-
sko suknje, raglane, modre in športne obleke,
usnjene suknje in raglane (za avtomobiliste), če-
pice, zimsko perilo itd. itd.

Izdelava po meri v lastnem modnem salonu.

Uvozna in izvozna trgovina

PETRA JAKIMOVIČA - SKOPLJE

Karodjordjeva ulica 54. — Telefon št. 12.

Največja in najstarejša trgovina s kožami
v južni Srbiji, uvaža in izvaža vse vrste
surovih govejih, ovčjih, kozjih, jančjih in
kozičevih kož.

Kupuje in prodaja tudi vse vrste zverin-
skih kož.

Kupuje in prodaja za svoj račun vse vrste
domahtih pridelkov kakor: žita, opija, ma-
kovega semena, sezama in volne.

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

SLOVENSKA BANKA

centrala v Ljubljani v lastni
palači Stritarjeva ulica 9.

Podružnice:

Maribor, Ljutomer, Dolnja Lendava, Novi Sad. — Ekspozitura Vrhnika.

Dolnška glavica
K 30.000.000—

Rezervni fond
nad K 6.000.000—

Obrestuje

najugodnejše vloge na knji-
žice in v tekočem računu.

Izvršuje

vse bančne posle pod
najkulantnejšimi pogoji.